

A fogorvos ajándéka

Ide köt az ügy
Ne megkönnyebbülés legyen kijönni!
A Hatos agórája

„Dr. Bencze Bálint úgy gondolta: nemcsak a beteg fogakkal lehet dolga. Hanem például a székében ülő ember életével is.”

beköszöntő

A kereszténység csúcselménye

A keresztény magatartás csúcselménye a szeretet. Ez azt jelenti, hogy az ember, aki megtanult szeretni, Istentől él, és az emberekért él. Nagy bátorság kell ahhoz, hogy az ember az Istentől éljen, hiszen Jézus Krisztus várja el tőlünk, hogy az isteni magatartást vigyük tovább. Ahogy én szerettelek titeket, ti is úgy szeressétek egymást. Mekkora kitüntetés, hogy mi ezt az isteni szeretetet tolmácsolhatjuk, hogy ez általunk meg tud jelenni a világban. Ez a mi sajátos küldetésünk. Végeredményben ez a máltai eszme, a máltai szellemiség, ezt az utat járja a Magyar Máltai Szeretetszolgálat. Az emberekért van.

Azért hangsúlyozom ezt a kettősséget, hogy Istentől él a szeretet, mert ha nem az Istentől élünk, ha nem az isteni szeretet határozza meg az életünket, akkor mi emberi szeretetünkkel megyünk az emberek felé. Ez is nagy dolog, de a mi emberi szeretetünk elég sok korláttal, akadállyal, kicsinyeskedéssel lehet terhelt. De ha felismerjük azt, hogy nekünk nem önmagunkat, hanem az Istent kell képviselni, akkor ez megszenteli, és átalakítja a mi emberi szeretetünket.

Ha ezt a két szempontot összerakjuk, akkor ez a kereszt. A vertikális ága, hogy az Istentől élünk, a horizontális ága, hogy az emberekért élünk. Ijesztő feszültség a keresztény ember számára, hogy befogadja az Isten szeretetét, amely a legnagyobb kihívás, és elfogadja, hogy az emberek felé indul el, és az emberekért él, ami igen nagy áldozatot jelent. Ez valóban az önátadás útja.

Pontosan azokért az emberekért tesszük ezt, akiknek valami hiányzik. Mindig a szeretet hiányzik, mert egymás szeretetéből élünk, abból, hogy egymásnak ajánlódunk, egymás megajándékozására. Egy olyan világban, amely azt harsogja felénk, hogy minden sikerülhet, minden megvalósulhat, az emberi teljesítmény csodálatra méltó, és ez mindenkit arra inspirál, hogy még többet teljesítsen, különösen fontos, hogy megadjuk az embereknek azt, ami valóban hiányzik. A bajban lévő, a kriminalizált, a fogyatékkal élő, a halmozottan sérült emberek arra áhítoznak, hogy legyen valaki, akitől megkapják azt, ami minden embernek a legfontosabb: hogy elfogadják, hogy szeretik.

A mi máltai küldetésünk ezzel a lelki gazdagsággal, ezzel a nagy ajándékkal járjon úgy a világban, mint egy csodálatos jötevő, aki által az emberek emberhez méltóbb életet élhetnek, vagy boldogabbak lehetnek. Azt kívánom mindenkinek, hogy ez az út adjon értelmet mindegyikünk előfeszítésének.

(Részlet Kozma Imre atya az országos küldöttgyűlésen elmondott beszédéből)

P. KOZMA
IMRE OH.

a Magyar Máltai
Szeretetszolgálat
alapító elnöke

A címlapon: Dr. Bencze Bálint pécsi fogorvos „máltai” rendelése (Fotó: Kovács Bence)

Máltai Hírek A Magyar Máltai Lovagok Szövetsége és a Magyar Máltai Szeretetszolgálat lapja **Felölés kiadó:** az MMLSZ és az MMSZ elnöke **Főszerkesztő:** Piazza-Georgi Barbara **Szerkesztőség:** Bánlaki Szabolcs, Hekler Melinda, Király Eszter, Kovács Bence, Legeza László, Majoros Árpád, Parák Eszter, Radványi Benedek, Romhányi Tamás, Tihanyi Gábor **E-mail:** kommunikacio@maltai.hu **Az MMLSZ címe:** 1014 Budapest, Fortuna u. 10. **Honlap:** www.mmlsz.hu **E-mail:** mmlsz@t-online.hu **Fax:** 1-375-5174 **Az MMSZ címe:** 1125 Budapest, Szarvas Gábor út 58-60. **Honlap:** www.maltai.hu **Fax:** 1-391-4728 **Készítette:** Paletta Press **Lapterv:** Bánlaki Szabolcs

tartalom

Ne megkönnyebbülés legyen kijönni

4. oldal

Aki intézményben él a születésétől kezdve, azt szokta meg, hogy a reggelit hozzák, és az úgy megérkezik. Itt pedig azzal szembesültek, hogy a reggelit el kell készíteni, utána meg el kell pakolni, ki kell szellőztetni, és lehet beszélgetni a szomszéd nével. Ezeket az ismereteket adjuk át a napi életet segítő képzésen... A kiköltözés megkezdődött, de milyen jövő vár a fogyatékos emberek gödi intézményére a folyamat végén?

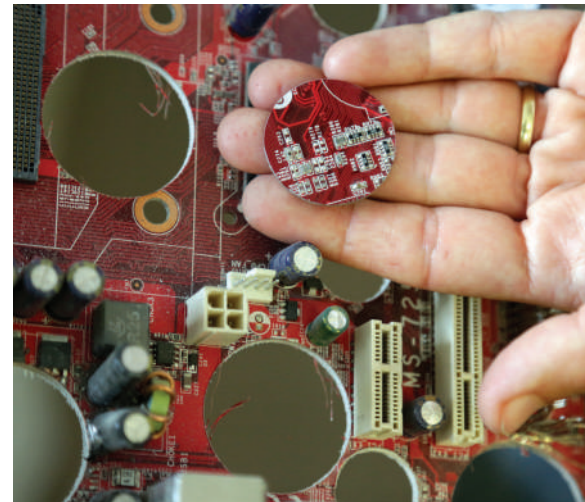
Ide köt az ügy 6. oldal

A máltai mintafalunak tekintett Tarnabodon hét éve tevékenykedik Bencsik Attila vállalkozása. Ma már az ő cége működteti az elektronikai bontóüzemet és a falu korábban bezárásra ítélt boltját, ő maga pedig informatikára tanítja a felső tagozatos gyermekeket. Bencsik Attila a koronavírus járvány alatt a faluba költözött, gyakorlatilag tarnabodi lakos lett. Nyáron a legfontosabb segítőknek adható kitüntetésben részesült, a karitatív szervezet a Magyar Máltai Szeretetszolgálat támogató tagja címet adományozta neki. Interjünk a vállalkozóval

Az ékszer, ami mosolyra készítené 10. oldal

Révai Krisztina ékszerkészítő neve sok helyen szerepelt, miután számítógép alaplapok újrahasznosításából készített különleges mandzsettágból első díjat nyert az Innovációs és Technológiai Minisztérium *Legyünk kreatívak hulladékból* című ötletpályázatán.

Kimondható 14. oldal

Felfigyelve erre a szomorú jelenségre, a gyermekek támogatására 2014-ben elindítottuk programunkat, mely később, a hasonló című könyv kiadása után az „Apa, anya, pia” nevet kapta. Az alkoholprobléma enyhítését ma még erős társadalmi, és családi tabu akadályozza. A program és a könyv segítségével a családjukban közvetlenül érintett embereket elérheti a kimondhatóság üzenete.

A szenvedélybetegeket segítő máltai szolgálat vezetőjének írása.

Mentős és kutya 24. oldal

A Máltai Mentőszolgálat három önkéntese is szerepel a Vigyél Haza Alapítvány 2021-es naptárában. A kiadványban orvosok, nővérek, mentősök, betegápolók, biológusok láthatók, akik a koronavírus járvány idején önfeláldozóan dolgoznak. (Fotó: Vizslafotózás)

Ajándék a fogorvostól 12. oldal

A többszöri találkozás során egy kicsit egymás életének részei lesznek. Ez nem azt jelenti, hogy barátságot kötnek, de azt mindenképpen, hogy a beteg előbb-utóbb beavatja az orvost élete néhány részletébe. Így fordulhatott elő, hogy a pécsi fogorvos mintegy mellékesen évek óta nem gyógyuló fekélyt is kezel a rendelésben, máskor sürgősen bőrgyógyászhoz küldött egy beteget, akit azonnal meg is műtöttek, és talán az életét köszönheti annak, hogy dr. Bencze Bálint úgy gondolta: neki nemcsak a beteg fogakkal lehet dolga. Hanem például a székében ülő ember sorsával is.

Volt történetük az alkoholról 15. oldal

Az alkoholfogyasztás hatásairól szóló, középiskolás diákok által készített filmeket díjaztak augusztus 26-án, a Magyar Máltai Szeretetszolgálat budapesti központjában.

A Hatos agórája 18. oldal

Új játszótér épült a tatabányai Hatos telepen lévő Máltai Közösségi Ház mögötti területen. Délelőtt a közeli óvodából jönnek ide, délután pedig a telepen lakó gyerekek veszik birtokba a játékokat. Sokuk életében ez az első játszótéri élmény.

Vedd le saruidat! 16. oldal

Szentföld az ötödik Evangélium, mert már a pusztá létével is annak az örömhírnek a hordozója és tanúja, aminek a szolgálatába szegődünk. Jézus és az apostolok hétköznapijainak, igehirdetésének és szenvedésének színhelye már sok évszázad óta célpontja a vallási élményt kereső zarándokoknak.

Sándor Bertalan Brúnó írása

Önkéntes helyszínereső 17. oldal

Tavaly óta zajlik a Máltai Szeretetszolgálat közreműködésével az az Erasmus+ program, amely többek között egy innovatív önkéntes helyszínereső weblapot és az önkéntes fogadók helyek minőségbiztosításának fejlesztését kínálja.

Egyház és tudomány 20. oldal

A kíváncsi ember keres, a hívő ezt a Bibliával összhangban teszi, ezért nem véletlen, hogy az ókor és a középkor tudósa bibliai alapon próbálta meg felvázolni a világmindenség szerkezetét. Ebben határozott szerepet kapott az a korabeli szemlélet, hogy a világ „középe” a Föld és benne az ember, hiszen a természetben minden erre utalt.

A Máltai Rend segítségével a bejrúti robbanás után 22. oldal

Itt állunk egy megszakadt szívű városban, egy újra és újra sérült országban. Polgártársaim betegek, éhesek, és kétségbe vannak esve, saját országukban egy működésképtelen rendszer túsza. A mi küldetésünk az, hogy reményt adjunk azzal, hogy mindig mosolyogva és gyengéd kézzel szolgálunk minden olyan embernek, akinek szüksége van a segítségünkre. (Részlet a Libanoni Máltai Lovagok Szövetsége elnökének üzenetéből)

Ne megkönnyebbülés legyen kijönni

Milyen jövő vár a gödi Topházból lett máltai otthonra?

Az egyik első reggeli a támogatott lakhatási programban

Kozma Imre atya megáldotta a Magyar Máltai Szeretetszolgálat új családi házát, ahová az úgynevezett támogatott lakhatási program keretében 12 fogyatékossgal élő lakó költözött át a gödi Gondviselés Házából. Ezzel újabb szakaszához érkezett az egykor gödi Topház néven ismert intézmény két évvel ezelőtt kezdődött átalakítása.

Az ünnepségen részt vett Herczegh Anita, a köztársasági elnök felesége, Fülöp Attila szociális ügyekért felelős államtitkár és Tuzson Bence, a Miniszterelnöki Kabinetiroda kormányzati államtitkára. A következő évben további hat hasonló otthonba költöznek ki súlyos és halmozottan fogyatékos lakók, jövő nyárig nyolcvan kerülnék át önálló házakba, családi körülmények közé.

A gödi intézményben eddig elvégzett máltai munkát Morva Emília régióvezető foglalta össze, aki az intézmény további sorsával kapcsolatos terveket is ismertetett. Beszédét rövidített, szerkesztett formában közöljük.

Amikor először beléptünk a gödi intézménybe, olyan hihetetlen erős érzések kerítették hatalmukba, amikkel hosszú időn át nem tudtunk mit kezdeni. Fájt, amikor megláttuk az ott élő lakókat. Felkavart. Azután a sokadik látogatás után már nemcsak az érzések törtek ránk, hanem a lelkiismeretünk is megszólalt. Azt éreztem, hogy nem léphetünk hátra, ezt a feladatot meg kell csinálnunk.

2018 július elsején léptük át hivatalosan az intézmény kapuját. Akkor szem-

besültünk azzal, mi vár ránk. Körülbelül 200 lakó, nagyon elfáradt munkatársak, nagyon leromlott állapotban lévő intézmény, számtalan per, amibe így mi is belekerültünk. Nagyon rossz sajtóviszhang, nagyon rossz társadalmi megítélés. Azóta szerencsére megismertük a lakókat, tudjuk, kit hogyan hívnak, ki melyik szobában lakik, és lassan azt is tudjuk, hogy minek örül, mi az, amitől szomorú lesz. Tudjuk azt is, hogy a lakók háromnegyede súlyosan és halmozottan fogyatékos ember, többségük súlyosan értelmi fogyatékos. Tehát nagyon nagy fokban sérült emberekről van szó. Tudjuk, hogy az itt élők többsége több évtizede lakik az intézményben. Vannak, akik kicsi gyerekkorukban kerültek intézménybe, és azóta eltelt több évtized. És azt is tudjuk, hogy sokan csak akkor tudtak kijönni az intézményből, hogyha orvoshoz vitték őket. Tudjuk, hogy a lakóink közül vannak jócskán olyanok, akik ötnél, de akár 12-nél több gyógyszert is szednek nap mint nap.

Két év után igazi, komoly terveink vannak. Megtörtént a lakók szükséglet alapú felmérése. Ez egy nagyon csúnya kifejezés, de azért volt nagyon fontos, hogy a terveinkben az ő szükségleteikre tudjunk reagálni. Tehát olyan intézménycsokrot, olyan intézménytípust tudunk létrehozni, ami a bent élő lakóknak megfelelő.

Vettünk már hét házat, ez az első. Tizenkét lakó költözött ide. Talán ők maguk is el fogják mondani, hogy mennyire jól érzik magukat. Korábban lakóknak hív-

tuk őket, most már, mi látogatjuk meg őket az otthonukban. A következő lépés a másik hat ház felújítása. Hasonló méretű családi házak, de nyilván egyik sem úgy épült meg, hogy az minden feltételnek megfeleljen a mi lakóink kiköltözéséhez. Ezeket a házakat át kell alakítani, akadálymentesíteni kell őket. A tervezése megtörtént, a források megvannak. Azt reméljük, jövőre ezekbe a házakba is kiköltözhetnek a lakóink. Nyolcvan ember tud már támogatott lakhatásban élni. Nyilván ők nem kerülnek kívül a látóterünkre. Ezekben az intézményekben, a lakásokban is van velük mindig valaki, van velük segítő, aki a mindennapjaik irányításában, vezetésében támogatja őket.

Nemcsak középsúlyos fogyatékos emberek fognak ide költözni, hanem a súlyos, halmozottan súlyos lakóink is otthonra fognak itt találni. Ez nyilván nagyon nehéz történet lesz, a lakóknak, a velük dolgozóknak, és a szomszédságnak is, de ez nem egyik napról a másikra történik meg, hanem egy hosszú előkészítő folyamat után. Az ide kiköltözött lakók is egy nagyon helyes, barátságos és izgalmas tréningen vettek részt, egy csomó olyan dolgot elsajátítottak, ami azok számára, akik otthon nevelkednek, teljesen természetes. Ilyen például, hogy a reggelit meg kell csinálni. Aki intézményben él a születésétől kezdve, azt szokta meg, hogy a reggelit hozzák, és az úgy megérkezik. Itt pedig azzal szembesültek, hogy a reggelit el kell készíteni, utána meg el kell pakolni, ki kell szellőztetni, és lehet beszélgetni a szomszéd nénivel. Ezeket az ismereteket adjuk át a napi életet segítő képzésen, amin részt vesz az összes kiválasztott lakó, aki ki fog költözni.

Tudjuk, hogy ha egy máltás autó megjelenik egy ház előtt, akkor a környezet összerendez. A legutóbb megvásárolt háznál is azzal szembesültünk, hogy a településen rögtön arról kezdtek beszélni, biztos hajléktalanokat költöztetünk oda, vagy lányanyákat, vagy fogyatékos embereket. Mondtuk, hogy csak a lakóinkat innen Gödről. Értjük a szomszédokat, a félelmüket is, akkor most hogyan lesz, az ő szomszédjukba költöznek a mi lakóink. De nekünk is nagyon fontos, hogy ők, a mi lakóink ott jól érezzék magukat, hogy otthonra találjanak. Nem az a feladatunk,

hogy berakjuk őket oda, azután becsukjuk a kaput magunk után, és elmenjünk. Még talán nekünk a legfontosabb, hogy ők ott jól érezzék magukat. Ők pedig akkor fogják jól érezni magukat, ha a szomszédsággal is jóban vannak, ezért nem fogjuk őket elengedni. A felkészítő folyamat nagyon erős utánkötéssel jár, és ennek az is része, hogy beszélgetünk a szomszédsággal, a település vezetésével, hogyan lehet az együttélést még optimálisabbá tenni.

Az egyik házba a C folyosón élő lakóink fognak költözni. Ők azok, akik a mindennapjaikat az ágyban töltik, olyan súlyos sérülésekkel élnek. Ez nagyon nehéz válalásunk, de ezzel szemléletet is szeretnénk formálni, szeretnénk sok mindent megmutatni környezetünknek. Van, aki azt gondolja, hogy azoknak a lakóknak, akik 0-24 órában az ágyukban fekszenek, úgyis minden mindegy. Tehát le is mondhatunk róluk. Én a kollégáimtól nagyon sokat tanultam, és tőlük hallottam először azt, hogy ők is költözzenek ki. És én is azt gondolom, költözzenek ők is. Mert talán mégsem mindegy, hogy egy kicsi szobában vagyok, ahol látom, hogy a szél fújja a függönyt, és behallatszik a madárcsicsergés, vagy egy intézményben lakom ellátottként, ahol azt hallom, hogy csapódik a vasajtó, és hogy nincs függöny az ablakon, és mindenféle furcsa zajok jönnek át a többi szobából. Szóval megpróbáljuk őket is kiköltöztetni. És nagyon-nagyon szurkolunk annak, hogy ez is egy szép minta

legyen, olyan, amit akár mások is bátran követhetnek majd.

Nyolcvan lakó fog kiköltözni ebbe a hét házba. Ugye, azt mondtam, hogy közel 200 lakó volt, akit mi megismertünk. A többi lakót sem az intézmény mai nagy épületében helyeztük el, hiszen a következő nagy neki rugaszkodás a benti intézmény átalakítása lesz. Ezt egy velünk együtt gondolkodó építésziroda segítségével tudtuk újra álmodni. Szolgáltatási Centrumot szeretnénk kialakítani a régi intézmény helyén, és ez a Szolgáltatási Centrum nemcsak a mi gondozottjainknak nyújt majd szolgáltatásokat, hanem teljesen nyitott lesz. Azt mértük fel, hogy itt a térségben szükség van még ilyen speciális ellátásokra. Mire is gondolunk: képzéseknek tudunk helyt adni, foglalkoztatásnak, nappali ellátásnak, itt lesz a támogató szolgáltatások központja, és itt lesz ennek a rendszernek a központja is. Emellett a területen belül lakhatási szolgáltatásokat is fogunk biztosítani.

Vannak olyan lakóink, akiknél nem jó irány, ha őket a társadalomba próbáljuk integrálni. Olyan súlyos viselkedési kockázattal, vagy egészségügyi kockázattal járna, hogy nem lenne számukra sem megfelelő kikerülni az intézmény biztonságos, óvó falai közül. De semmiképpen sem szeretnénk azt, hogy 40 fős folyosókon lakjanak összezárva. Azt a környezetet mindenképp át kell alakítani. Tehát a lakhatási szolgáltatásaink között

lesz ápoló, gondozó otthon az intézményen belül. Lesz támogatott lakhatás és lakóotthon is a mostani intézmény kerítésén belül. A nagy ház tetejét elbontjuk, és csak a két földszinti rész marad meg, és ott pedig nagyon szép, és jó technikákkal mozgatható, elválasztható tereket fogunk létrehozni, hogy azok mindenféle szükségletnek megfeleljenek. A kastélyépületet leválasztjuk erről a nagy épületről, és az visszakapja a kastély jellegét, ami szintén egy ilyen emelkedetebb hangulatot fog adni ennek a helynek. Az intézmény keretein belül, az intézményi épületegyüttesen belül olyan kiegészítő szolgáltatások is helyett kapnak, mint a konyha, a mosoda, a menedzsmest, valamint raktárak, szerelő műhelyek, és nővérszállást is fogunk kialakítani, illetve a krízis apartmanokat. Ez utóbbit arra az esetre, hogy ha egy család bajba kerül, vagy esetleg el akar menni nyaralni, akkor oda be tudja hozni a fiatalját, hogy egy időre nálunk legyen, amíg a szülők elmennek mondjuk pihenni. Nagyívű és szép terveink vannak, és nagyon elköteleztettek vagyunk abban, hogy ezt meg fogjuk valósítani. Azt hisszük, hogy ez nemcsak a mi ügyünk, hanem közös ügyünk, és nem maradunk ebben magunkra. Mert még mindig van olyan érzés bennünk, hogy kicsit megkönnyebbülünk, amikor kijövünk az intézményből. De azt szeretnénk elérni, hogy olyan hangulat legyen odabent, hogy jó legyen oda bemenni.

Morva Emília: Nyolcvan lakó fog kiköltözni, a régi épületben Szolgáltatási Centrum működik majd (Fotók: Kovács Bence)

Ide köt az ügy

Üveget akart darálni, de biotechnológiai üzemet kezdett csinálni, majd boltot nyitott a faluban – Bencsik Attila érkezése Tarnabodra

A máltai mintafalunak tekintett Tarnabodon hét éve tevékenykedik Bencsik Attila vállalkozása. Ma már az ő cége működteti az elektronikai bontóüzemet és a falu korábban bezárásra ítélt boltját, ő maga pedig informatikára tanítja a felső tagozatos gyermekeket. Bencsik Attila a koronavírus járvány alatt a faluba költözött, gyakorlatilag tarnabodi lakos lett. Nyáron a legfontosabb segítőknek adható kitüntetésben részesült, a karitatív szervezet a Magyar Máltai Szeretetszolgálat támogató tagja címet adományozta neki. Romhányi Tamás interjúja.

– Emlékszik még, annak idején hogyan érkezett Tarnabodra?

– A Kálról induló útról a horgásztónál lefordultam a bekötőútra.

– Ezek szerint sem az első látogatás élményei, sem a bevezető úton egymást érő kátyúk nem rázták meg különösebben.

– A viccet félretéve: nem. A Wifi-falu program egyik alapítójaként ennél sokkal rosszabb helyzetű kistelepüléseket is láttam, amikor Nyíró Andrásal eldugott borsodi községeket jártunk sorra, hogy az internetet elvigyük az ott élőknek. Voltam Sajókázán, Szakácsiban, Tomoron... Ezek után Tarnabodról az volt a benyomásom, hogy egy közepes helyzetű település, ahol van posta, iskola, munkahely. Az óvodáról és az iskoláról azt gondoltam, hogy az én gyereke sem járt ennél jobb helyre.

Mondjuk ez hét éve volt, akkor már a Máltai Szeretetszolgálat működtette az iskolát.

– Mennyi időt tölt Tarnabodon?

– Nagyobb részt itt vagyok. Az elején heti egy-két napot jártam ide, hogy a céges ügyeket intézzem, tavasszal viszont ide menekültem a vírus elől, és itt is ragadtam hosszabb időre. Egyrészt nem lett volna bölcs dolog a fővárosból, vagy az agglomerációból sokat ingázni, másrészt egyre több ügy köt ide.

– Segítsen már értelmezni ezt a helyzetet.

– Nemrég hatalmas vihar volt a településen, a szél több házról leszedte a cserepeket. Akkor pont nem voltam itt, de az alpolgármester hívott, hogy mi történt. Kocsiba ültem és iderohantam. Addigra

Suha Laci motorral körbejárt a faluban, volt egy rögtönzött felmérésünk, hogy hány ház sérült. Létra kellett, lécs és cserep, ezek nálunk az üzemben mind megvoltak, a Máltai Szeretetszolgálat traktora vitte a házakhoz. Mondjuk leginkább a létrára volt szükség, mert az emberek ott voltak. Estére vissza is rakták a cserepeket. Reggel még a dűlős nyomait mutatta a falu, lyukas tetők, letört ágak az utcákon, este viszont már rendezett volt a kép, megcsinált tetők, tiszta utca, békés naplemente. Nekem mondjuk bucsira dagadt a kezem, mert az egyik tetőn lódarazsak közé nyúltam.

– Egy másik példa?

– A régi játszótér mellé húzódzkodó, tolózkodó állványt rakattam, miután láttam, hogy néhány srác a hivatal kerítése melletti vasakon erősíti magát. Az irodámban és a telephelyen nekem is be van építve egy-egy keresztrúd a húzódzkodáshoz, de nem szeretek egyedül edzeni, inkább kijárok a kültéri fitness eszközökhöz, amikor a többiek is ott vannak. Más. Meghirdettük a templomkert takarítását, de a feladataim úgy hozták, hogy nem tudtam ott lenni. Este az alpolgármester

küldött egy üzenetet, kár, hogy nem voltam ott, mert én már ide tartozom. És van még valami: gödi lakos vagyok, de negyven év után sincs ott annyi ismerősöm, mint itt fél év után. Megközelítőleg sem.

– Hogyan alakult a pályafutása, mielőtt először befordult a tarnabodi bekötő útra?

– Egyszer összeraktam egy excel táblát arról, hogy mit csináltam eddigi életem során. Saját magamat is sikerült meglepni, amikor kiderült, hogy huszonhat évet jártam iskolába.

– Mi is az ön szakmája?

– Mérnök vagyok, informatikus. De van egy humán szervező és egy ökológus diplomám is.

– Melyikkel keresi a kenyerét?

– Mindegyiket hasznosítom. De az indulásom egybeesett a számítógépek térhódításával, az internet elterjedésével. Nagyon izgalmas időszak volt, benne voltam a magyar internet hőskorában. Sok újságot mi raktunk fel a netre, részese voltam a Népszabadság online megalkotásának, mi csináltuk az Origo első szerkesztőségi rendszerét, nagyon közelről láttam az Internetto, majd az Index megjelenését, de mi raktuk össze például a meteorológiai intézet honlapját is.

– Mindjárt vállalkozó lett, vagy dolgozott alkalmazottként is?

– A 90-es évek elején a tőzsdén voltam informatikus. Akár rendes bróker is lehettem volna, ha nagyon akartam volna, akkoriban volt egy időszak, amikor bárkiből bármi lehetett. Ehelyett elmentem egy magáncéghez, majd csináltam egy vállalkozást, ami többek között webes fejlesztéssel foglalkozott. Ez volt az Econet, és mivel tőzsdei adatokkal is dolgoztunk, mi is tőzsdére vittük a céget. Jó ideig én voltam az elnök, azután eladtam a részvényeimet, és elkezdtem kutatás-fejlesztéssel foglalkozni. Ma is ebből élünk. Az itteni vállalkozásom mellett Újpesten van biotechnológiai cégem is, mondjuk, úgy harminc ember dolgozik nálam.

– Mi vezette először Tarnabodra?

– A Wifi-falu kapcsán ismertem a Máltai Szeretetszolgálat több emberét is, a tarnabodi program vezetője azzal hívott, hogy segítsen már megoldani egy problémát. Hátha ki tudok valamit találni.

– Mi volt az a probléma?

– A bontóüzemben évek óta halmozódó monitor üveg hegyekben állt az udvaron.

– És kitalálta, hová tehetik?

– Átnéztem mit írnak a neten az ólomüveg hasznosításáról, és arra jutottam, hogy a legegyszerűbb lenne betonba keverni. Egy probléma azért akadt, mert a beton nagyon jól felveszi az üveget, ha apróra van törve, de nem így az ólomüveget, azzal éppen az a baj, ha apróra van őrölve. De rátaláltunk egy amerikai technológiára, ami bizonyos biopolimereket kever a betonhoz, ezek kis rostokkal az ólomhoz is és a betonhoz is hozzákötődnek, és utána már nem olvad ki a betonból az ólom. Ráadásul még a beton szilárdsága is nő tőle. Ezt a módszert adaptáltuk a mi körülményeinkhez.

– Megvolt a megoldás, már csak meg kellett csinálni...

– Épp akkor járt le egy pályázat határideje, három napunk volt, hogy beadjuk az anyagot. A második napon kiderült, hogy csak cég pályázhat, a Máltai Szeretetszolgálat bontóüzeme nem. Mondtam, hogy akkor beadja az én vállalkozásom a pályázatot, ne ezen múljon. Elrohantunk, és a céget, a Glia Kft.-t bejegyeztettük Tarnabodra. Majd beadtuk a pályázatot, és meg is nyertük.

– Bocs, hogy megszakítom, mit jelent a Glia Kft. neve?

– Ez egy agysejt.

– Miért nem vagyunk meglepve...

– Egy kevésbé ismert idegsejt az agyban, támasztó szerepe van. A nevünk után minden biológus azt hiszi, valami sejtbiológiával foglalkozunk.

– Miközben betont gyártanak bontásból visszamaradt monitorokból. Sok minden más mellett, persze.

– Ennél azért bonyolultabb a történet. Amikor megnyertük a pályázatot, csináltunk üvegörlő berendezést egy másik gépből, de új gépeket is vettünk, és építettünk egy kis csarnokot az üzem mögött, majd még egyet. Akkor kiderült, hogy nincs elég áram a telephelyen. Új vezetéket kellett hozni, földkábellet fektetni, egy új trafóra is szükség volt, a végén elég nagy beruházás lett belőle. Viszont, ha már lett elég áramunk, akkor miért ne használhatnánk másra is? A másik cégben algát tenyésztünk, levéltrágyát

és talajjavító anyagokat állítunk elő. Azt tervezem, hogy ezt a tevékenységet Tarnabodra hozom, de nem venné ki jól magát, ha a biotechnológiai üzem mellett betonkeverő gép zúgna. A betonozást elvittem Egerbe, mert ott találtam olyan embereket, akik értenek hozzá. Az őrölt üveg ott megy bele a készülő zsalukövekbe és térkövekbe, illetve próbadarabként szikkasztó rendszert is csináltunk beton-elemekből, ami az esővizet gyűjti össze.

– Szóval így érkezett Tarnabodra.

– És azután itt ragadtam. Az elmúlt években számos programban vettem részt, tavaly pedig átvettem a Máltai Szeretetszolgálat elektronikai bontóüzemét. Az egykori tsz tehénistállójában kialakított üzem hosszú időn keresztül harminc embernek adott munkát, de a hulladékpiac közben többször is változott, a végén már csak tizenhárman maradtak. A tevékenység ráfizetéses lett, tavaly a bezárás fenyegette az üzemet.

– Miért tette?

– Azt gondoltam, néhány fejlesztéssel talán életben lehet tartani. A nagy istállóépületből hátraviszem az üzemet az egyik új, kisebb csarnoképületbe, ami önmagában megtakarítást jelent. A gépekből ki-nyert fémet el tudjuk adni, a NYÁK-nak most jó ára van, Szlovákiába visszük.

– Bocsánat, minek van jó ára?

– A nyomtatott áramkörnek. Európában csak néhány helyen dolgozzák fel, mert költséges és csak óriási mennyiség után megtérülő technológia, amivel kivonják belőle az aranyat. Szóval eladjuk a fémet, eladjuk a NYÁK-ot, az üveg megy a betonba, a műanyagból pedig granulátum lesz, amit hol el lehet adni, hol nem. De hozatok egy gépet, amivel jobban fel tudjuk majd dolgozni, ez javítja az esélyeket. És be van adva néhány pályázatunk is.

– Mit szeretne még csinálni itt?

– Napelemeket bontani. Az első generációs napelemek az életciklusuk vége felé járnak. Amikor lesznek őket a tetőkről, elektronikai hulladék lesz belőlük, amivel kezdeni kell valamit. Itt már van egy működő elektronikai bontóüzem, ami némi fejlesztés után alkalmas lehet erre is.

– Kívánjuk, hogy sikerüljön. Megtartotta az összes alkalmazottat?

(folytatás a 8. oldalon)

Ezt csinálta a Glia Kft. Tarnabodon

Részletek a társaság. tájékoztatójából:

A Glia Kft. 2013-óta van jelen Tarnabodon. A telephely a Magyar Máltai Szeretetszolgálattal kialakult együttműködésnek is köszönhetően alkalmas építőipari és biotechnológiai technológiák fejlesztésére. Kiépítettük az ehhez megfelelő ipari infrastruktúrát, felépült egy 350 m²-es új építésű nyitott csarnok és egy 200 m²-es új építésű zárt csarnok, egy 150 m²-es vasbeton szerelóműhely továbbá raktárak, irodák, rendelkezésre állnak betontechnológiái és a hulladékfeldolgozáshoz szükséges gépek és berendezések, nagy teljesítményű betonkeverők és aprító, daráló gépek, valamint az anyagmozgatáshoz, rakodáshoz szükséges targoncák, rakodógépek. A telephelyen kialakított laborhelyiségek között található egy félüzemi kísérletek lebonyolítására berendezett csarnok is.

2013-2016 között pályázat keretében a Norvég Alap támogatásával kísérleti betonüzemet alakítottunk ki. A pályázat az elektronikai üveg és műanyag hulladék hasznosítását tette lehetővé beton termékekben. A konzorcium vezetője a Glia Kft. a Magyar Máltai Szeretetszolgálat "Befogadás" Kft. partnereként vett részt a munkában. A pályázat keretében a Glia Kft. kidolgozta a CRT monitor üveg feldolgozásához szükséges technológiát, beszerezte a szükséges gépeket, és felépített egy acélvázaz csarnokot. A telephelyen kialakítottuk a szükséges utakat, megfelelő méretű tűzivíz tározót és beszereztük a szükséges hatósági engedélyeket.

2016-ban indult pályázati projekt keretén belül a korábbi technológiákat tovább fejlesztettük és további fejlesztéseket hajtottunk végre.

2019 elejére elkészült 2 újabb, a korábbi csarnokhoz kapcsolódó épületünk, melyekben lehetővé vált a további kutató munka és a termelés is. Ezekben az épületekben már rendelkezésre állnak azok a feltételek, melyek a magas szintű kutatómunkához szükségesek. Az eredetileg a telephelyen meglévő 3x20 Amper teljesítményt 3x100 amperre fejlesztettük. A településen meglehetősen alacsony nyomású a víz, a csőhálózatban lévő nyomás általában nem elég ahhoz, hogy ellássa az egész épületet, így kialakítottuk egy nyomásfokozó rendszert. Kialakítottuk a csapadék víz elvezetését és tárolását lehetővé tevő „esővíz hasznosító” rendszert. Miután a településen nincs csatornahálózat, így szükséges volt a saját szennyvízkezelő rendszer kialakítása.

A Glia Kft. 2020 január 1-jétől átvette az addig a Máltai Szeretetszolgálat Befogadás Nonprofit Kft. által működtetett tarnabodi elektronikai bontóüzemet. A munkafolyamatok átszervezésének keretében új targoncát és kisteherautót vettünk.

A „Fezárkozó Települések” program keretein belül egy acélszerkezetes mintaház Tarnabodon történő felépítésére kaptunk megbízást. Az építkezés a korábban általunk megvásárolt területen zajlott. Arra törekedtünk, hogy a lehetőségeknek megfelelően minél nagyobb számú helyi munkaerőt vonjunk be.

Az év elején derült ki, hogy a településen működő egyetlen komoly élelmiszerboltot működtető társaság be kívánja szüntetni a tevékenységét, ennek következtében Tarnabod teljesen ellátatlanul maradt volna. A helyiek megkerestek bennünket ezzel a problémával. A bolt üzemeltetését átvállaltuk.

Tarnabodi utcakép mintaházzal

– Igen. Egy érdekességet hadd említsek meg, az évek során kialakult, hogy az üzemben dolgozók sok szempontból nézve a falu elitjéhez tartoznak. Az egyik új kollégánk édesapja például az alpolgármester, egy másikról elmondhatjuk, hogy talán az övök a legjobb ház a településen, a férj is normális munkahelyen dolgozik, és két autót is fenntartanak. Ezek fontos szempontok a településen, nekem is fontos az emberekkel folytatott kommunikációban.

– Hogyan került a falu boltja a vállalkozáshoz?

– A boltos nénik kértek rá, hogy vegyük meg az üzletet, mert a szövetkezet be akarja zárni. Először nem gondoltam komoly lehetőségnek, de azután beszélgettünk Vecsei Miklóssal, hogy ha megszűnik az üzlet, újra megjelenik a településen az élelmiszer üzsora, ami tipikus a környéken. Az épület felét amúgy is a Máltai Szeretetszolgálat használja, annak idején híres történet volt, hogy a kocsmából játszoházat csináltak a gyerekeknek, hát ez pont ez az épület volt, csak a másik fele, ott egy ideje az iskolai étkezés működik. Szóval belevágtunk. Júliusban átvettük a boltot, az árukészlet kiment, az új készlet bejött, közben pénztárgépet kellett bekötni és bankkártyás fizetést intézni, és azt sem volt egyszerű elintézni, hogy a szövetkezet által lemondott régi telefonszámot visszakapjuk. Nem gondoltam volna, hogy ez mivel jár, volt, amikor itt aludtam el egy raklapra dőlve. De végül csak két napra zártunk be, és utána újra nyitott az üzlet, mai nevén a Tarnabolt.

– A nyomorról szóló máltai tanítások egyik témája, hogy a legszegényebb emberek vásárolnak a legdrágábban, hiszen a számukra elérhető egyetlen boltban hihetetlen magas áron adnak mindent.

– Annak idején urbanisztikát is tanultam, arról olvastunk, hogy Amerikában mindenki a külvárosi szupermarketekben vásárol, ahová autóval megy. Bent a belvárosban az üzlet extra drága, ott viszont a szegények kénytelenek vásárolni, akiknek nincs autója. Ez a párhuzam itt is értelmezhető. A kínálatból összeválogattuk az alapvető élelmiszereket, ezeknek az árára külön odafigyelek, ezek piros címkés termékek. Az árrésünk is eleve kisebb mint a szövetkezeté volt. De persze így is belefutottunk néhány pofonba.

– Mi történt?

– A júliusi nyitás után bizonyos dolgokat nagyon olcsón sikerült beszerezni,

például akciós cukrot vettünk. A boltos nénik beárazták, kitették a polcra. Mire feleszméltem volna, híre ment a környéken, hogy Tarnabodon mennyiért adják a cukrot, jött egy teherautó és elvitte az összeset. Baromi dühös lettem, de nem volt mit tenni. Utána persze jóval drágábban tudtunk csak cukrot venni, ami még így is olcsóbb volt, mint a környező városokban, de amikor kitettük a polcra, az emberek arról beszéltek, milyen drága lett az üzlet. Máskor valaki azzal jött vissza, hogy megrohadt a káposzta. Megbeszéltük a boltos nénikkel, hogy csak pozitívan kommunikálunk, és nem vágunk hozzá arcokat. Visszavettük a káposztát, nem veszekedtünk. Azután elindítottuk a bolt facebook oldalát, amihez elég sokan csatlakoztak, lassan már az egész falut el tudjuk érni. Közben alakult az üzlet árukészlete is, a nyomott áron adott alap élelmiszerek mellett beállítottunk kávé és fagylaltgépet, de például maszkot is lehet venni.

– Az üzlet elé pedig fedett pavilonokat hozattot, ahová ki lehet ülni a kávéval. Ez a falunak szóló gesztus volt, vagy a forgalmat növeli vele?

– Mindkettő. Én magam is gyakran leülök itt, ez egy közösségi tér, ahol az emberek találkozhatnak egymással. Ingeny wifi is van, előbb-utóbb a telefonokat is lehet majd tölteni, télire lesz világítás is.

– A piros címkés élelmiszerek mellett van még olyan döntés, aminél a közösség érdekei az üzlet ellen szólnak?

– Most fontolgatom, hogy reggel nyolc óra előtt öt perccel már nem engedünk be iskolás gyerekeket, és azt is, hogy reggel nem adunk el nekik energiatalt. Az első két órában hihetetlenül pörögnek tőle,

Az alap élelmiszereket nyomott áron adják, ezt piros címke jelzi (Fotók: Kovács Bence)

Egy kémcsőnyi algatenyésztéssel a tarnabodi biotechnológiai laborban

ami nagyon megnehezíti a tanárok dolgát, ez most már személyes tapasztalatom is.

– Tanít az iskolában?

– Igen. A biológusokat egyébként is elhívom havonta egy szakkör-jellegű órát tartani az üzembe, van már itt steril kamra, mikroszkóp, és egy-két érdekes eszköz, amit kipróbálhatnak a gyerekek. Megvan a kapcsolatunk az iskolával, az igazgató szólt, hogy informatika tanárt kell keresnie, mert elment a régi. Mondtam, hogy én is informatikus vagyok.

– És azóta tanít?

– Óraadó tanár lettem, heti egy órát tartok, a négy felső tagozatos osztályban. Kezdtük a hardware elemeivel, elmondtam az alapokat, mit mondjak, közepes érdeklődést sikerült kiváltanom. A követ-

kező héten a bontóüzemben bepakoltam egy halom számítógépet a kocsiba, átvittem az iskolába, hogy közösen szétszedjük őket a gyerekekkel. Volt egy kislány, aki kijelentette, hogy ő azután nem fog csavarhúzózt a kezébe, tíz perccel később azt láttam, hogy fejfel benne volt a gépben. Mialatt szereltek, megbeszéltük, melyik alkatrész micsoda, és mire való.

– Minden órára visz majd valamit?

– Megpróbálok lekötni a gyerekek figyelmét. A mostani ötödik osztálynak már robottechnikát is kellene tanítani, ahhoz vettem egy robotot, amit a gyerekekkel egyszerűen fogunk programozni.

– Úgy néz ki, mint aki tényleg megérkezett Tarnabodra.

– Sajátos utazás volt, és talán még nincs is vége. 54 éves vagyok, a gyerekeim már kirepültek, Felsőgödön kevesebb szükség van rám. Az itteni feladataim teljesen mások, mint amit korábban csináltam. Valahogy eszköztelen az itteni élet, például ruhából is csak annyit hoztam magammal, amennyit okvetlenül muszáj volt. De élvezem, amit csinálok. Van, amikor az irodámban ér az éjszaka, van, amikor egy lakhatási programhoz épült mintaház egyik szobájában fekszem le. Nincs egy olyan ház a faluban, amire azt mondanám, hogy ez az enyém, de ténylegesen elkezdtem itt lakni. Ide köt az ügy, amire azt mondom, ez most a dolgom.

– Hogyan szólítják önt a faluban?

– Az első időben főnök voltam, mostanában tanár úr vagyok. Nemrég már azt is mondták, hogy Attila bácsi.

Az ékszer, ami mosolyra késztet

A Máltai Szeretetszolgálat pécsi Rekreáció műhelye kívülről sem üzemnek, sem háznak nem tűnik, de valójában mindkettő, sőt, annál is több: terápiás helyszín, afféle sziget, egy védett hely, ahová nemcsak azért járnak be az emberek, hogy dolgozzanak. Vagyis hát elsősorban éppen azért, csak éppen itt a munka van az emberért, és nem fordítva. Hekler Melinda riportja.

Révai Krisztina ékszerkészítő neve sok helyen szerepelt, miután számítógép alaplapok újrahasznosításából készített különleges mandzsettagombja első díjat nyert az Innovációs és Technológiai Minisztérium Legyünk kreatívak hulladékból című ötletpályázatán.

Hat éve volt már otthon a gyerekeivel, amikor úgy érezte, valamit kezdenie kell a szabadidejével.

– Péccsett egy nagyon szép kézműves boltban egyszer csak felajánlották, hogy eladják az általam készített ékszereket. Végre a gyerekek mellett ki tudtam kapcsolódni: gőzerővel dolgozni kezdtem, felüdülést jelentett, hogy elmehettem vásárokbba a termékeimet árulni. Nagyon feldobott, hogy az embereknek tetszik, amit csinálok, és megveszik, amit készítek.

A vásárokon túl azonban újabb kihívások várták, amikor rehabilitációs mentorként kezdett dolgozni a megváltozott munkaképességűeket foglalkoztató máltai műhelyben. A működésképtelen számítógépek bontása közben elkezdett azon tűnődni, milyen jól néznek ki a számítógépek alaplapjára nyomtatott

áramkörök egyes darabjai. „Csak azt sajnáltam, hogy a nyakamba mégsem akaszthatom így”. Azután addig járt az üzemvezető nyakára, míg Vonyó Péter ki nem vágott neki néhány kisebb darabot egy számítógép alaplapjából. Ezek lettek a fejében kirajzolód ékszerek első nyersanyagai. Az áramkör darabkák hamarosan nyakba akasztva is viselhetők voltak, majd újabb, igényes, szerethető, és nagyon vagány ékszerek készültek belőlük.

Amilyen egyszerű az ötlet, olyan bonyolult és munkaigényes a kidolgozás. A kívülálló nem is gondolná, mennyire hosszú folyamat eredménye egy ilyen egyedi, áramkörös mintázatú karkötő. Az alaplapok formára és méretre vágása egyáltalán nem egyszerű feladat, és utána jön csak a munka java, ami nélkül nem ékszer az ékszer: csiszolás és a gyantás borítás. Ez utóbbi meglehetősen kényes művelet, a gyantának nem szabad túlfolynia a foglalat szélén. Utólagos csiszolásra nincs már mód, ami nem sikerült elsőre, az úgy maradt. De ha minden részlet a helyére kerül, az alaplapból készített ékszer pont úgy fog csillogni, ahogyan kell.

A ReKreáció ékszereknek immár négy generációja van, ahogy telt az idő, az alapanyagok egyre jobb minőségűek lettek, a díjat nyert mandzsetta gombok már prémium kategóriát képviselnek. Az újrahasznosított termékek hat féle színben, sokféle formában és méretben kaphatóak, de típustól függetlenül a piros színű darabok a legnépszerűbbek.

– A vásárokon gyakran látom, hogy valaki odalép a standhoz, nézi, hogy mik ezek a mintás ékszerek. Azután eljön az a pillanat, amikor felismeri, hogy nyomtatott áramkörök darabjait látja, és akkor általában elmosolyodnak. Sokszor a férjnek esik le előbb a tantusz, és akkor gyorsan megmutatja a feleségének is, mit fedezett fel. Nagy élmény a pult túloldaláról látni, ahogy megértik, mi az, amit látnak.

Egy ékszer alapvető rendeltetése, hogy feltűnjön, magára, illetve a viselőjére irányítsa a figyelmet, így a pályázaton díjazott alkotással együtt premier plámba került a pécsi Máltai Gondoskodás Nonprofit Kft. üzemé és a benne dolgozó megváltozott munkaképességű emberek is. A kiselejtezett, működésképtelen elektronikai eszközökből készült, díjnyertes ékszerek sajátos módon jelképezik az ő sorsukat is. Közös bennük, hogy második esélyt kaptak, és új lehetőségek nyíltak előttük.

– Nálunk mindenki azt csinálja, amire a legjobban képes – mondja Révai Krisztina. – Van egy munkatársunk, Zoltán,

akinek nagyon nagy keze van, ennek köszönhetően a szögletes dolgokat gyönyörűen ki tudja csiszolni, de a kicsi fülbevalókat szinte meg sem bírja fogni. Mi viszont csak nagy szenvedések árán tudnánk derékszőget csiszolni, ezért nagy becsben tartjuk őt.

Az ékszergyártás egy kicsi, de annál fontosabb szelete a pécsi üzem életének. Mosolygós, kedves, nyitott szívű emberek dolgoznak itt, akik egy gyárban megszokotthoz képest picit talán lassabban végzik a dolgukat. Húsz életút zsúfolódik össze a műhelyben, mindenki más

Mindenki azt csinálja, ami a legjobban megy neki (Fotók: Kovács Bence)

problémákkal küzd, más fizikai vagy lelki okból szorul segítségre. Történetük öt éve kapcsolódott egybe, amikor is Vonyó Péter, üzemvezető és mentor ötlete nyomán, egy pályázat segítségével elindult az üzem. Az emberek két év mentorálást követően kerülhettek ide a Megváltozott munkaképességűek a kék gazdaságban program gondozásában.

A kezdeti időszak nem volt bonyolalmaktól mentes, hiszen még javában zajlott az üzem tisztasági festése, amikor a pályázat miatt már mindenképpen el kellett kezdeni a munkát az alkalmazottakkal. Vonyó Péter azt gondolta, először is felméri, milyen munkabírása van a kollégáknak.

– A bontás során a leggyakrabban elvégzendő feladat a csavarok kiszerelése, ezért azt mondtam, lássuk, kinek mennyi időbe telik öt csavart betekerni a fába. Volt egy bácsikánk, akinek huszonnégy perc kellett hozzá. A végén már a földön térdelt, szó szerint küzdött a feladattal, de nem hagyta abba. Három hónap múlva egy perc alatt betekerte az öt csavart. Ne hasonlítsuk ezt a többiek teljesítményéhez, de hát honnan indult! Ha a hétköznapi emberek egy ilyen helyzetben találják magukat, és ennyire nem megy valami, feladják, és hívnak valakit, aki ért hozzá. Ezeknek az embereknek viszont nincs más lehetőségük. Ezért fontos, hogy képesek legyenek folyamatosan fejlődni, és napról napra leküzdeni a nehézségeket.

A mentorálás részeként három-négy havonta személyes beszélgetésekre kerül sor minden dolgozóval külön-külön.

Olykor feszültség adódik a munkatársak között, itt is előfordul a méricskélés, hasonlítás. Van, akit zavar, hogy az egyik tíz másodperc, a másik pedig egy perc alatt végzi el ugyanazt a munkát, a munkabérük mégis ugyanannyi. A mentorok dolga többek között az ilyen jellegű helyzetek, feszültségek kezelése.

– Bár vannak sűrűlódások, azt is látjuk, hogy a bajban az átlagnál jobban odafigyelnek egymásra az embereink. Nemrég az egyiküknek el kellett hagynia a lakását, és átmenetileg egy olyan kolléga fogadta be magához, akivel az üzemben folyamatosan csak nézeteltérések vannak.

A két vezető sokszor igénybe veszi külsős szakembereket, családsegítőket, pszichológusokat, pszichiátereket segítségét is az itt dolgozó emberek terelgetése során. Az itt dolgozóknak minőségileg más volt az életük, mielőtt az üzembe jöttek volna. Egyikük egész életét hajléktalan emberként élte, soha nem dolgozott. Most szociális bérakásban lakik, saját háztartást vezet az itteni fizetéséből, és bár az első munkanapján azt gondolta, egy napig sem fogja itt kibírni, évek óta az egyik legjobb munkatárs.

Az üzem eredményei miatt komolyan felmerült, hogy néhány embert esetleg a nyílt munkaerőpiacon is elhelyezhetnének, de a két mentor végül úgy döntött, senkit nem tudnának jó szívvel újabb kihívások elé állítani. „Nem az a gond, hogy nincs köztük ügyeskező ember, de ha éppen olyan napja van, nem tudna eljutni a Széchenyi térre, mert fogalma sincs merre menjen. És ki tud elképzelni olyan művezetőt egy kétszáz fős gyárban, aki tolerálja, hogy valakinek huszonötöt kell elmondania valamit? A mieinknek szükségük van erre a biztonságos háttérre. De a dolgozók között így is akadt, aki megpróbálta a saját útját járni, kipróbálta magát máshol, majd egy hét után visszajött a máltai üzembe.”

Ami pedig a mutató ékszereket illeti, egyelőre vásárokon, és egy-két viszonteladóbolton kívül csak a rekreacio.meska.hu magyar kézművesboltjában lehet megvásárolni. A ReKreáció dizájn termékek a piaci versenytársakkal szemben megfizethetőnek számítanak, ráadásul a bevételt a fogyatékkal élő és megváltozott munkaképességű emberek foglalkoztatására fordítják.

Ajándék a fogorvostól

Dr. Bencze Bálint pécsi szájbébsz fogorvos péntek délutáni rendelésére a Máltai Szeretetszolgálat szociális munkásai által megadott időpontban érkeznek a betegek. Olyan emberek, akik számára a költségtérítéses fogászati beavatkozások egyébként elérhetetlenek lennének, a kezelések végén azonban hibátlan fogsorral távoznak. A beavatkozás után megszabadulhatnak korábbi gátlásaiktól, teljesebb életet élhetnek, így nemcsak lehetőséget kapnak arra, hogy mosolyogjanak – hanem okot is.

Ki ne értene egyet azzal, hogy egy fogorvosi rendelő alapvetően nem az a hely, ahová szívesen megy az ember? Lehet szép a váróterem, igényes a berendezés, és sokat segít az is, ha kedves az orvos és az asszisztens, de amikor a fogorvosi székhez közelítve meglátjuk a fűrőt, a legtöbben inkább visszafordulnánk.

Így voltak ezzel eleinte a Pécs szélén található Györgytelepen élő emberek is, amikor dr. Bencze Bálint szájbébsz fogorvos felajánlotta, hogy a rászorulóknak számára külön, térítésmentes ellátást nyújtana saját rendelőjében. A Magyar Máltai Szeretetszolgálat szociális munkásainak kis tüzással úgy kellett összevadászni az első pácienseket. Aztán, amikor az első hat ember már túl volt a kezeléseken, és kiderült, hogy sem a tömés, sem a húzás nem volt fájdalmas beavatkozás, a fogpótlásokkal pedig valósággal életük egy új szakasza kezdődött, egyre többen bátorodtak fel a szé-

telepen, és azóta inkább a túljelentkezés okoz nehézséget.

„Aszta... Nagyon tetszik és kényelmes is” – ez volt Zsolnai Erzsébet első reakciója, amikor a majdnem kész fogpótlását megpróbálta. Pécs belvárosában, dr. Bencze Bálint rendelőjében járunk, ahol péntek délutánonként a Szeretetszolgálat által ideirányított betegeket kezeli a 32 éves fogorvos. A pécsi Hősök terénél élő ötgyermekes édesanya, Zsolnai Erzsébet ott jártunkkor először nézhetett tükörbe a számára készített új fogsorral.

– Harapjon rá még egyet! Köszönöm. Legközelebb megtanuljuk kivenni, betenni, addig is még az utolsó simításokat elvégzem rajta – hangzik a próba végén.

Dr. Bencze Bálint egyik egyetemi tanárának emlékeztető tanítása szerint minden foghoz tartozik egy ember is. A fogászati ellátásnak persze a legtöbb helyen nem része, hogy az orvos kiderítse: a szé-

kében ülő beteg milyen körülmények közül érkezett, van-e munkája, el tudja-e látni a családját, az aktuálisan fájó fog mellett nincs-e valami nagyobb fájdalma is, amit nem lehet elnyomni a legügyesebben beadott injekcióval sem. Erre egy hétköznapi rendelőben idő sem lenne, másrészt a tömés után egyébként sem tudnának mit kezdeni a többi problémával.

A pécsi fogorvos azonban erről teljesen mást gondol. Először is azt szögezi le, hogy az embert komplexen kell látni, nem elég a fájó fogra koncentrálni. Másrészt, a Máltai Szeretetszolgálat szociális munkásaival maga is járt a pécsi Györgytelepen, ami emlékeztető és megdöbbentő találkozás volt.

– Voltam Györgytelepen, láttam az ottani állapotokat – mondja. – Pécsen lakom, Dombóváron van a körzetem, mindkét városban rendelek, elég gyakran megteszem a kettő közötti 40 kilométeres utat, ami majdnem a telep szélén megy el. Mégis, fogalmam sem volt, hogy Európa korábbi kulturális fővárosában létezik olyan hely, ahol akkora a nyomor, mint amilyet korábban csak Braziliában vagy Afrikában forgatott filmekben láttam. Szóval jártam Györgytelepen, de inkább úgy fogalmaznék, hogy ma már a Györgytelep jár hozzám.

A fogászati kezelés során több alkalommal találkozunk az orvos és a beteg, a rászoruló emberek jellemzően számos problémával érkeznek, ha már eljutnak a rendelőbe, általában nemcsak egy gyors tömésre van szükség. A többszöri találkozás során viszont – ahogy az orvos mondja – egy kicsit egymás életének részei lesznek. Ez nem azt jelenti, hogy barátságot kötnek, de azt mindenképpen, hogy a beteg előbb-utóbb beavatja az orvost életébe néhány részletébe. Így fordulhatott elő, hogy a pécsi fogorvos mintegy mellékesen évek óta nem gyógyuló fekélyt is kezelt a rendelőben, és mire a fogászati kezelés végére értek, egy hosszú ideje tartó másik betegségtől is megszabadította páciensét. Máskor sürgősen bőrgyógyászhoz küldött egy beteget, akit azonnal meg is műtöttek, és talán az életét köszönheti annak, hogy dr. Bencze Bálint úgy gondolta: neki nemcsak a beteg fogakkal lehet dolga.

Hanem például a székében ülő ember életével is.

– 2013-ban ismerkedtem meg a Máltai Szeretetszolgálat pécsi szervezetével – eleveníti fel. – Szívesen segítettem önkéntesként, de közben az is ott motoszkált bennem, hogy szájbébsz fogorvosként talán többet is tehetnék, minthogy karácsonyi vásárokon árusítok, vagy tartós élelmiszert gyűjtök egy áruházban. Előbb egy általam fejlesztett és előállított gyógyhatású szájvizet ajánlottam fel, hogy minden eladott darab után az ár egy része a Sze-

retetszolgálat bevétele lesz. Azután arról kezdtünk beszélgetni a régióvezetővel, hogy fogorvosként is segíthetnék.

A megállapodás gyorsan létrejött, a Máltai Szeretetszolgálat szociális munkásai Pécs legelesettebb családjaiban kerestek olyan embereket, akik számára a fogászati kezelés korábban elérhetetlen távolságra esett. Dr. Bencze Bálint saját munkáját és az eszközeit is térítésmentesen ajánlotta fel a rászorulóknak ellátására. Rövid idő alatt kiderült azonban, hogy a hatékony segítségnyújtáshoz még ez sem elég minden esetben.

– Be kellett látnom, hogy hiába tömök be két fogat, ha mellette hiányzik tíz másik, akkor valójában nem sokat segítettem. Akkor arra gondoltam, hogy inkább kevesebb beteget vállalkozok, de azoknak megcsináljuk a teljes fogpótlást. Ez már komoly anyagi kérdéseket is felvet, de ennek van értelme. Amikor valakinek nincs foga, az az egész életére kihat. Nem mer mosolyogni, beszéd közben a kezével takarja a száját, odalesz az önbizalma, gúnyolódás céltáblájává válik. Volt olyan betegem, akit raktárosból bolti eladónak léptettek elő miután elkészült a fogsora, mások, akiket korábban az állásinterjúk után nem hívtak vissza, végre el tudtak helyezkedni. És volt olyan esetem is, akinél az önbizalom erősödése látványos külsőségeken is megmutatkozott, hibátlanra vált mosolyához kalapot és sétatálcát vett, hogy ezzel is jelezze: úriember lett belőle.

A máltai rendelés három szereplője: a beteg, a fogorvos és a szociális munkás (Fotók: Kovács Bence)

Az elmúlt években mintegy száz beteg fogpótlása készült el dr. Bencze Bálint rendelőjében. Az orvos saját maga számára semmilyen ellenszolgáltatást nem kért, sőt, ő fizette a máshonnan megrendelt munka – így például a fogtechnikus – díját is. A beavatkozás költségének 10 százalékát a pácienseknek ugyanakkor be kell fizetni a Máltai Szeretetszolgálatnál. Így maguk is áldozatot hoznak, erejükhez mért terhet vállalnak, nem ingyen ajándékot kapnak, hanem a saját egészségükhöz járulnak hozzá.

– Fantasztikus érzés, amikor reggel belenézek a tükörbe, azt látom, hogy vannak fogaim. És gyönyörűek! – mondja a rendelőben tett látogatásunkkor az egyik, a többhetes kezelési folyamaton már túljutott páciens, Kolompár Renáta. – Nagyon sokan dicsérik, milyen szép lett. Volt, aki azt mondta, hogy eddig nem járt fogorvoshoz, de most már ő is rendbe tenné a fogait.

Az asszony nem titkolja, hogy eleinte nagyon félt eljönni a rendelőbe, konkrét rémálmai voltak attól, hogy kihúzzák a beteg fogait. Utólag azonban azt mondja, Bencze doktor kezeléséről nem a fájdalom, hanem a közös beszélgetések maradtak meg benne.

A péntek délutáni rendelésre Orsós Anita, a Magyar Máltai Szeretetszolgálat szociális munkásának közreműködésével érkeznek a betegek. A fogpótlásra nem lehet csak úgy besétálni, a programba olyan emberek kerülhetnek be, akiknek életében kedvező változást hozhat, új esélyeket nyithat a beavatkozás. A szociális munkás ismeri a családok körülményeit, a jelentkezők nevében motivációs levelet állít össze, leírja az egészségügyi és szociális helyzetüket, a rászorultságukat jellemző körülményeket. A Szeretetszolgálat régióközpontjában ez alapján döntenek arról, hogy miként álljon össze a várólista. Orsós Anita azt mondja, nagyon ritka, hogy valaki ne sírja a boldogságtól, amikor a kezelési folyamat végén a fogorvosi székben ülve meglátja saját magát – az új fogsorával.

– Egy kétgyermekes édesanya hosszú hónapok után is lelkendezve mesélt újabb és újabb részleteket arról, mit jelent az életében az, hogy bátran mer mosolyogni, hogy nem kell már miszlikre aprítania az ételét; és azt is, hogyan változott meg a kapcsolata párjával.

Kimondható

Frankó András

Amióta 2000 tavaszán megnyitottuk a szenvedélybeteg embereket és családjaikat segítő Fogadó Pszichoszociális Szolgálatunkat,

folyamatosan szembesülünk a szenvedélybeteg, elsősorban alkoholbeteg családokban élő gyermekek testi, lelki egészségét veszélyeztető helyzetekkel. Becslések alapján Magyarországon legalább 400.000 gyermek nevelkedik olyan családokban, ahol a függőség, jellemzően az alkohol határozza meg a családok mindennapjait. 50 évvel ezelőtt kiadott könyvében „Elfeledett gyermekeknek” nevezte őket egy amerikai szociális munkás (Margaret Cork), aki először írta le körülményeiket, terheiket.

„Olykor azt gondoljuk, a szegénység: éhesnek, mezítelennek és hontalannak lenni. A legnagyobb szegénység nem-kívátnak, nem szeretettnek lenni és tudni, hogy senki sem törődik veled.” A szenvedélybeteg családokban nap mint nap kénytelenek átélni a gyerekek ezeket a Teréz anya által megfogalmazott fájó érzéseket.

Felfigyelve erre a szomorú jelenségre, a gyermekek támogatására 2014-ben elindítottuk programunkat, mely később, a hasonló című könyv kiadása után az „Apa, anya, pia” nevet kapta.

Az alkoholprobléma enyhítését ma még erős társadalmi, és családi tabu akadályozza. A Szeretetszolgálat társadalmi problémákat kezelő több évtizedes, hiteles jelenléte segíti, hogy sokak számára meghallhatóvá és kimondhatóvá válhasson ez a súlyos, nemzedékeken áthúzódó, újratermelődő és mégis elhanyagolt problémakör.

A külföldi kutatások sokszor megismételt aggasztó adatai alapján minden 3. szenvedélybeteg családban nevelkedő gyermek maga is szenvedélybeteg lesz, további egyharmaduk különböző súlyosságú pszichés zavaroktól szenved legkésőbb felnőttkorában, amennyiben nem kapja meg a szükséges pszichoszociális segítséget, támogatást. A számukra nyújtott szakszerű segítség csökkentheti a családi szenvedélybeteg-probléma halmozódását, mely rendszerint támogatás nélkül nemzedékről nemzedékre továbbörökíti a függőséget. Megelőző, egészségfejlesztő programunk elsődleges célja, hogy minél több gyermek legyen képes megerősödni, egészségesen fejlődni nehéz körülményei ellenére is.

A konferenciákon, szakmaközi beszélgetéseken tartott előadásokkal és „Kimondható” kiadványokkal elindult egy folyamat, amihez egyre többen csatlakoztak. Támogatásra méltónak találták a programot sokan, mint például Sólyom László, aki többek között elvállalta az „Apa, anya, pia” könyv fordítását. A program és a könyv segítségével a családjukban közvetlenül érintett embereket elérheti a kimondhatóság üzenete. A magyarországi addiktológia neves szakemberei –, közülük sokan maguk is nyíltan vállalják személyes érintettségüket – érzik úgy, hogy érdemes programunk mellé állniuk.

Természetesen a legnagyobb változást a szenvedélybeteg szülő és a hozzátartozók felépülése jelentheti, akik csoportos, család-, vagy

párterápiás, és egyéni támogatást is kaphatnak a Szeretetszolgálat mind a hét szenvedélybeteget ellátó intézményében Nagykanizsától Fehérgyarmatig.

A program egyéni és csoportos segítséget kínál azoknak a gyerekeknek, akik jelenleg is függő családokban élnek. Az óvodásokat, kisiskolásokat két mesekönyv „Bolyhos” és „Lurkó”, és a hozzájuk készült szakmai anyagok és plüssfigurák segítik abban, hogy kifejezhessék érzéseiket, megélhessék, hogy nincsenek egyedül, átélhessék a figyelmet, megtapasztalhassák a biztonságot. Mindezek segítségével megerősödhetnek, képességeiket fejleszthessék.

A nagyobbak számára készült a „Gabi kívánsága” mesekönyv, és az apaizsik.kimondhato.hu (anyaizsik.kimondhato.hu) weboldal, ahol az általuk gyakran megfogalmazott kérdésekre kaphatnak válaszokat. A nagykaszókat a saját korosztályuk által készített kisfilmeken keresztül szeretnénk elérni, és támogatni, az alkoholfogyasztás és következményeinek sajátos nyelvvezetű bemutatásával a Fogadó Youtube csatornáján.

Nehéz lenne megbecsülni azoknak, a ma már felnőtt gyerekeknek a számát, akik eltérő módon ugyan, de cipelik a szenvedélybetegségből fakadó terheket. A program kiadványainak és nyilvánosságának köszönhetően keresik személyes felépülési lehetőségeiket. Az AAP csoportokban élményeiket, érzéseiket megosztva erősítik egymást és önmagukat. Az egyéni konzultációk jó esélyt adnak saját maguk teljesebb elfogadásához és megszeretéséhez.

Annak érdekében, hogy a támogatás minél szélesebb körben elérhetővé váljon, elengedhetetlen a társadalom érzékenyítése és bevonása. A 2018-ban megjelent „Apa, anya, pia” című könyv és az ugyanebben az évben szervezett konferencia sikeresen szolgálta ezt a célt, amit a média is segített. A továbblépéshez nagyon sok, a problémát értő és kezelni képes szakemberre van szükség. A következő, 2019-es konferencia már elsősorban nekik, értük és velük szólt. A szenvedélybeteg családokban zajló folyamatoknak és a gyermekek helyzetének felismerése, kezelése, terápiája speciális ismereteket, felkészültséget kíván. Előadásokat, workshopokat és képzéseket szervezünk, illetve tartunk egyetemeken a szociális, egészségügyi és pedagógiai területen dolgozó szakembereknek, hogy minél többen támogathassák, segíthessék a szenvedélybeteg családban élő, vagy abból már felnőtt gyerekeket.

Mindehhez hozzátartozik, hogy bár a program elindult és fejlődik, még nagyon az elején járunk. A programnak külső támogatókra, megértésre, elkötelezett emberekre van szüksége. Nem csak szakemberekre. Mindenki, aki képes biztonságot nyújtani és hinni ezekben a gyerekekben, hangot adni szükségleteiknek és megerősíteni őket abban, hogy nincsenek egyedül, nem ők felelősek a szülei alkoholizálásáért, és nem az ő dolguk megváltoztatni azt, de szerethetik magukat és lehetnek boldogok.

Bővebb információ és anyagok a programról: www.kimondhato.hu
A szerző a Magyar Máltai Szeretetszolgálat Fogadó Pszichoszociális Szolgálat vezetője

Volt történetük az alkoholról

Az alkoholfogyasztás hatásairól szóló, középiskolás diákok által készített filmeket díjaztak augusztus 26-án a Magyar Máltai Szeretetszolgálat budapesti központjában. A szakemberekből álló zsűri döntése alapján öt kisfilm részesült elismerésben, ezeket a közösségi videómegosztókon teszik elérhetővé, többek között a kortárs közönség számára.

Magyarországon mintegy 400.000 gyermek nő fel szenvedélybeteg, elsősorban alkoholfüggőséggel küzdő szülők családjában. A legtöbben magukba zárják az átélte problémákat, a jellemző reakció, hogy erről nem szabad beszélni. De ha nem lehet beszélni róla, akkor nincs kiút és nincs segítség sem.

A Magyar Máltai Szeretetszolgálat programot indított a rejtőzködő gyermekek felkutatására, ennek során videópályázatot hirdetett olyan középiskolás diákoknak, akiknek van elmesélhető történetük az alkoholról, és azt megosztanák kortársaikkal is. A szakemberekből álló zsűri öt kisfilmet díjazott, az elismeréseket augusztus 26-án Győri-Dani Lajos ügyvezető alelnök és Morva Emília regionális vezető adták át.

A csoport által készített kisfilmek kategóriájában Kapus Dominik alkotása nyert díjat. Az egyéni alkotók közül Milák Mona, Pap Gergely, Peresztegi Hanna és Dittrich Levente filmjeit jutalmazta a Máltai Szeretetszolgálat által felkért zsűri, melynek tagjai voltak: Nagy Kata filmrendező és vágó, Balázs Petra társadalomkutató és Szász Zsófia szociális munkás.

Az Emberi Erőforrások Minisztériuma által támogatott pályázatra tizennégy és húsz év közötti fővárosi és Pest megyei fia-

talok jelentkeztek 1-4 perces videókkal. Győri-Dani Lajos, a Szeretetszolgálat ügyvezető alelnöke megnyitójában elmondta: a Szeretetszolgálat húsz éve döntött úgy, hogy a szenvedélybetegek megsegítése olyan súlyos társadalmi kérdés, amivel a szervezetnek feladata van. „Sajnos Magyarországon kevés olyan család van, amelyikben ne lenne történet az alkoholról. Nagyon sok szociális és későbbi társadalmi problémának gyökere a családon belüli alkoholbetegség, és a vele járó szenvedés, amit az alkoholista szülők gyermekei élnek át abban a környezetben, ami a legvédelemre kellene, hogy legyen.”

A díjátadón bemutatott öt film egyértelmű sikert aratott a közönség előtt. A zsűri képviselőiben Nagy Kata filmrendező arról beszélt, sokszor olyan, mint ha egy meg-

rendelést teljesítenénk, de miközben egy adott témáról kell gondolkoznunk, a képzés mégis szárnyalhat. A filmes szakember gyakran dolgozik együtt fiatalokkal és azt tapasztalja, nagyon jó hatással van a személyiségfejlődésre a filmkészítés. „Filmrendezés közben rengeteget tanulhatunk önmagunkról és arról a témáról, amiben éppen elmélyedünk, sőt még a logisztikai készségeink is sokat fejlődhetnek, mert egy forgatást megszervezni, nem egyszerű folyamat. Nem elég egy jó ötlet, végig ki kell tartani a megvalósítás sokszor rögzös és hosszú útján” – mondta Nagy Kata.

A szervezők többször hangsúlyozták, milyen nagy dolog, hogy bár a járvány is közbeszólt, ezek a filmek elkészülhettek, és a fiatal alkotóknak van bátorságuk megosztani ezeket másokkal.

jegyzet

Vedd le saruidat!

**Sándor Bertalan
Brúnó**

Vedd le saruidat! – mondja egy eddig ismeretlen, titokzatos hang az égő csipkebokorból Mózesnek, „mert a hely, ahol állasz, szent föld”

(Kiv 3,1–6).

A máltai lelkigyakorlatok szerves része, hogy kis csoportokban elzarándokolunk Izraelbe, a hitünk bölcsőjéhez. Most, hogy a járványhelyzet földre parancsolta a repülőgépek többségét, különösen alkalmas elgondolkozunk arról, hogy mi az értelme és célja ezeknek az utazásoknak.

Szentföld a bibliai elbeszéléseknek otthont adó táj, a zsoltáros Dávid és a bölcs Salamon otthona. Itt születtek a lángoló szavú próféták és az ihletett szent írók.

Jézus és az apostolok hétköznapijainak, igehirdetésének és szenvedésének színhelye már sok évszázad óta célpontja a vallási élményt kereső zarándokoknak. A történelmi emlékekben gazdag vidéket sokan szeretnék megismerni: utazók, régészek, történészek és kutatók. A bibliai idők és történelmi helyek felkutatásának és tanulmányozásának igénye újabb lendületet kapott a múlt század első felében meginduló, rendkívüli érdeklődést keltő közel-keleti, (egyiptomi és előázsi) ásatások által. Eddig megfelfedezett írásrendszerek tárták fel titkaikat, alig ismert népek, nyelvek, kultúrák nyíltak meg – csupa izgalmas szöveg, amely mind, hol közvetlen, hol távolabbi kapcsolatban állt a Bibliából ismert hagyományokkal, törvényekkel, tanításokkal.

Szentföld az ötödik Evangélium, mert már a pusztaság létével is annak az örömhírnek a hordozója és tanúja, aminek a szolgálatába szegődöttünk (vö. Kol 1,23).

A Teremtés könyvében Isten így szól Ábrahámhoz: Emeld föl szemedet és tekints a helyről, ahol állsz, északra és délre, keletre és nyugatra. Az egész földet, amelyet látsz, neked és utódaidnak adom minden időkre. Olyanná teszem utódaidat, mint a föld homokját. Ha az ember megszámlálhatná a föld homokját, akkor megszámlálhatná utódaidat is. Rajta tehát, járd be a földet szélétben és hosszában, mivel neked adom azt (Ter 13,14–17). Ábrahám idős kora ellenére ráhagyatkozott az Úr szavára és kivonult a családjá köréből, ott hagyva a biztonságot nyújtó egész kultúráját, így vált minden hívő atyjává.

Mózes ide vezette be az egyiptomi fogságból szabadult népet, ő viszont már nem léphetett az Igéret földjére...

A zsidó Biblia írásai a Jézus előtti időszakra vonatkoznak. Mindannak az előképét látjuk benne, amit Isten Fia, a Messiás beteljesített. Az Újszövetség a földi Jézusról, az ő üzenetéről és az Egyház kezdetéről szól. Az Újszövetség az Ószövetség könyveiben szimbólumok és ígéretek formájában el van rejtve, a régi szövetség értelme és teljessége pedig a keresztény szent iratok lapjain tárul fel. Amikor a Szentföldre lépünk, a teljes írott kinyilatkoztatás elevenedik meg a szemünk előtt.

Abban az ajándékban részesülhetünk, hogy ugyanazt a földet tapossa a lábunk, ahol négyezer éve Ábrahám ballagott Izsákkal az áldozat hegyére; ahol háromezer éve még Dávid király palotája állt; azon a földön járunk, melynek útjait kétezer évvel ezelőtt a megtestesült Ige, Jézus Krisztus rőtta a tanítványaival, ahol a keresztesek vívták a maguk élet-halál harcát ezer évvel korábban. Nagy kiváltság személyesen meglátogatni a szent helyeket, életre szóló kitüntetés és feladat.

Izrael véráztatta földjét az elmúlt századokban sok birodalom akarta meghódítani és birtokolni. Mindegyiknek őrzni a nyomait, emlékeit. Ahhoz, hogy a názáreti Jézus egykori életkörülményeibe képzeljük magunkat, szükséges gondolatban fölemelkednünk az utódok alkotta városoktól, és a Szentírás beszámolóira, régészeti kutatások eredményeire hagyatkozunk.

James Beltritt érsek, Jeruzsálem katolikus pátriárkája hangsúlyozta, hogy minden kereszténynek két hazája van: egyik a szülőföldje, másik a Szentföld, különösen Jeruzsálem. Jézus kiválasztotta ezt a földet, hogy rajta szülessen és éljen; anyja, követői és a kezdeti egyház is, mind erről a földről származtak... Minket (keresztényeket) ide köt a hitünk születésének a helye; itt van minden egyház anyja. Olyan csoda, ahol teljesen érthetővé válik az Evangélium; hazatérve pedig másként tudjuk olvasni és hallgatni ezeket az ősi szövegeket.

Az itt szerzett élmények olyan elemi erővel tudnak magunkkal sodorni bennünket, hogy szinte lehetetlen a helyszínen mindent befogadni és rendezni magunkban. Inkább az itthoni visszaemlékezés teremt erre megfelelő alkalmakat.

A területek bejárása és fotózása mellett azok fontosságát a közös beszélgetések, vagy egyéni meditáció során tudatosíthatjuk. Érdemes időt szánni arra, hogy meghallgassuk, Isten mit szeretne most mondani, megmutatni nekünk az új élményeken keresztül. Mai üzenete miben akar megerősíteni bennünket.

A szentföldi utazás elmélyülésre hív. Isten Fia a földünkre jött, hogy elvezessen minket – minden kor emberét – közös mennyei Atyánk uralmának teljességébe.

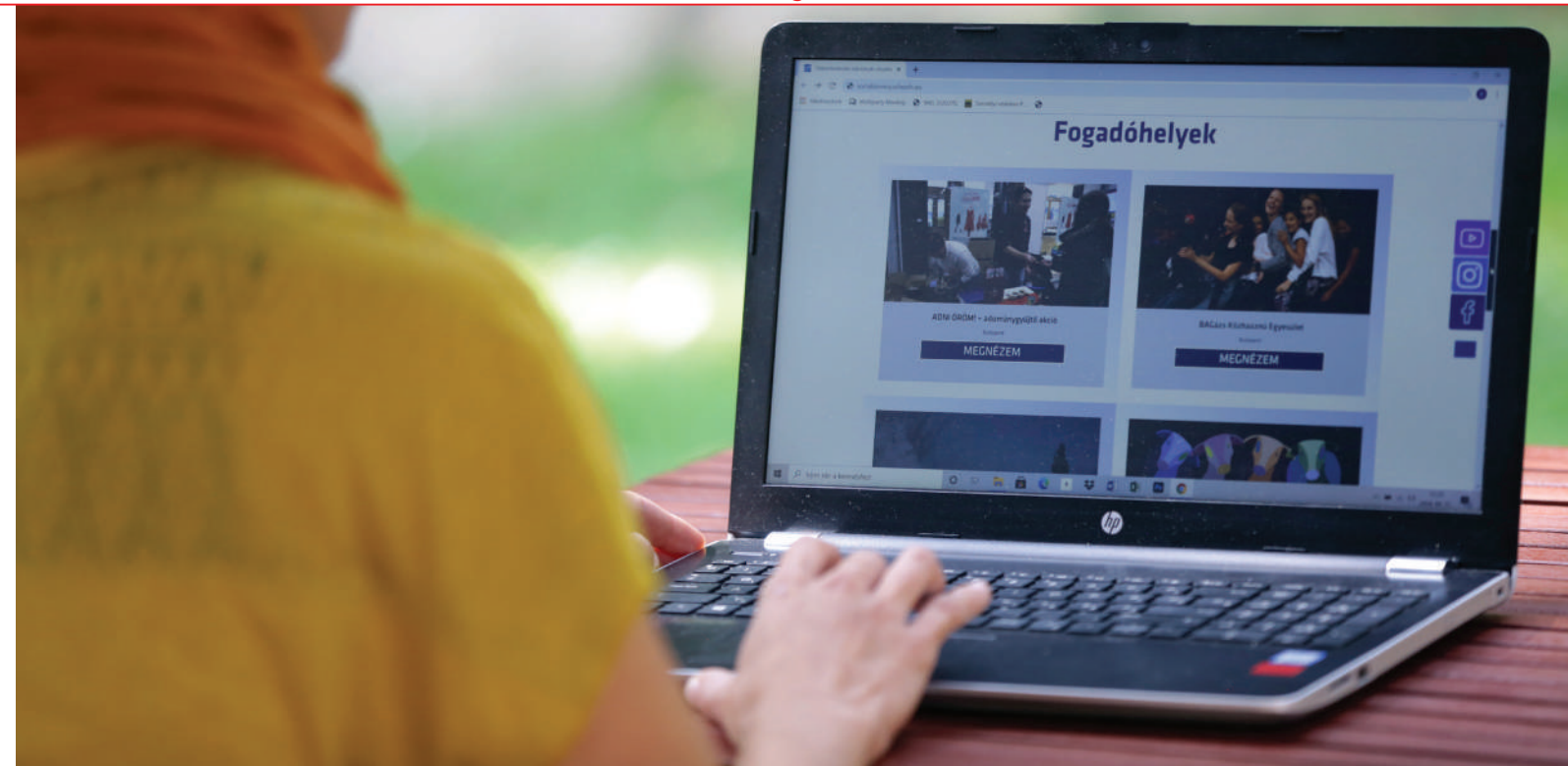
Jézus a történelmünk egy adott korában lett hozzánk hasonló (vö. Fil 2,7); egy konkrét országban, faluban, valóságos emberi kapcsolatok hálójában élt, olyan körülmények között, mint te és én. Názáretben, a Szent József templom bejáratánál lévő falon egy felirat így fogalmaz: „A világon senki sem választotta élethelyzetében és adottságaiban a megalázkodásnak azt az útját, hogy észrevétlen és ismeretlen legyen, mint Jézus, az Isten fia, az ifjú ács Názáretben. Aki szereti Jézust, ilyen utat választ.”

Ő egyben arra hív bennünket, hogy a föld sója és a világ világossága legyünk a magunk városában (vö. Mt 5,13–14); hogy legyünk az élő és boldog Szentháromság tanúi a saját környezetünkben (vö. Jn 17,21–24). Megígérte azt is, hogy folyamatosan mellettünk maradjon, a világ utolsó napjáig... (Mt 28,20).

A kereszténység a zarándok életmóddal kapcsolatban is újat hozott. Már nem egy kőből készített épület a templom (azaz Isten és az ember találkozási pontja), hanem egy személy: a názáreti Jézus. (Jn 2,21) A Krisztusba vetett hit tanúsága szerint: a mi hazánk a mennyekben van – ahonnan, mint üdvözítőt várjuk az Urat... (Fil 3,20) Vándorlásunk célja Isten nyugalma (Zsid 4,11); ezért itt a földön nincs maradandó városunk (Zsid 13,14); egész életünk vándorlás a mennyei Jeruzsálem felé (Jel 21,10).

szolgálat

Önkéntes helyszínereső

A budapesti Európa 2000 Középiskola koordinálásában, a Magyar Máltai Szeretetszolgálat partnerségével és négy külföldi középiskola együttműködésével tavaly óta zajlik az az Erasmus+ program, amely többek között egy innovatív önkéntes helyszínereső weblapot és az önkénteseket fogadó helyszínek minőségbiztosításának fejlesztését kínálja.

Tesztfázisában jár, de legkésőbb 2022-ben bárki számára elérhető lesz az a weblap, amely a socialservice4schools.eu címen kívánja tető alá hozni az összes olyan helyszínt, ahol – akár az iskolai közösségi szolgálat, akár más cél keretében – örömmel látnak önkénteseket. A felület nemcsak a részletes keresést és a fogadóhelyek bemutatkozását könnyíti meg, hanem a kapcsolatfelvételt és a helyszínek tapasztalati úton való értékelését is.

„Öt szellemi terméket fejlesztünk az Erasmus+ projekten belül, ez a leginnovatívabb közülük” – mondta Szalánczy Gábor projektmenedzser, az Európa 2000 Középiskola történelemtanára. „Ha egy fiatal önkénteskedni szeretne, itt könnyen megtalálhatja a megfelelő helyszínt hozzá, de a fogadóhelyek is be tudják mutatni a saját tevékenységi körüket és kínálatukat.” A weblap és az applikáció az Európai Unió bármely országa számára adaptálható lesz, így akár a teljes kontinensen lehet majd böngészni az önkénteseket fogadó helyeket.

Ezeket a helyszíneket, intézményeket szigorú minőségbiztosítási rendszer alapján mutatják be, s ebben kiemelt szerep jut a Magyar Máltai Szeretetszolgálatnak. „Nehézség adódhat, ha egy fogadóhely azt hirdeti magáról, hogy nagyon szívesen lát önkénteseket, de valójában nem tudja, hogy kell foglalkozni és kommunikálni egy kamasszal, vagy hogy milyen feladatokban vehet részt egy középiskolás” – fejtette ki Weisz Zsolt, a Szeretetszolgálat projektkoordinátora. „Mivel mi számos olyan intézményt működtetünk, amely fogadóhelyként is funkcionál, azt gondoltuk, fel tudunk állítani egy olyan egységes kritériumrendszert, amelynek mindenki meg tud felelni. Ha ez elkészült, akkor ezen szempontok mentén a fogadóhelyek minősíthetők, s ha átmennek a szűrőn, onnantól az iskola és a szülők is biztosak lehetnek abban, hogy megfelelő helyre kerülnek a gyerekek.”

Az Erasmus+ program alapvető témája a tanulók által végzett önkéntes tevé-

kenységek oktatási rendszerbe integrálása. A nemzetközi projekt indikátora a hazánkban a középiskolások számára az érettségi vizsga feltételéül szabott ötven órányi közösségi szolgálat, ám cél az is, hogy ne csak kötelezettségek mentén hozza meg a kedvét a fiataloknak az önkéntes segítségre. A program öt, fejlesztés alatt álló szellemi terméke közé tartozik – az említett weblapon és a minőségbiztosítási rendszeren túl – még egy diákok, tanárok és a fogadóhelyek képviselői számára kidolgozandó tréninganyag (ebben szintén fontos szerepet játszik a Magyar Máltai Szeretetszolgálat), továbbá az önkénteskedés pedagógiájának az iskolák oktatási rendszerébe való bevezetését segítő intézményi útmutató és tanári segédanyag-gyűjtemény.

Mindezeket úgy próbálják megalkotni, hogy Európa bármely országában alkalmazható legyen. Ezt elősegítik a projekt 2019-2022-es időszakában zajló nemzetközi képzési találkozók, diákcserek. A honlap tesztelésében pedig az Európa 2000 Középiskola diákjain túl részt vesznek a Magyar Máltai Szeretetszolgálat Iskola Alapítvány által működtetett Óbudai Technikumban, valamint a gyöngyösi Károly Róbert Középiskolába járó fiatalok is.

A Hatos agórája

Új játszótér épült a tatabányai Hatos telepen lévő Máltai Közösségi Ház mögötti területen. Délelőtt a közeli óvodából jönnek ide, délután pedig a telepen lakó gyerekek veszik birtokba a játékokat. Sokuk életében ez az első játszótéri élmény. Hekler Melinda írása.

A játszótér és mellette található sportpályát a Kompan vállalat építette. A tervezésnél szempont volt, hogy különböző korú gyerekek is találjanak maguknak játékot, így került ide olyan eszköz, ami akár egy éves kortól is használható, de a kamaszokról sem feledkeztek meg, a foci és kosárlabda pálya nekik készült. A tereprendezéstől a megvalósításig mindössze két hónap telt el. A játékokat egy dániai pszichológiai és pedagógiai központban véleményezték gyermeklélektan és mozgásfejlődési szakemberek, csupa minősített darab került a tatabányai Hatos telep új játszótérére. A szomszédban működő telepi óvodába 66 gyermek jár, a közeli iskolába 111.

Valamikor templom állt itt. Sokan emlékeznek az épületre a helyiek közül, paplak is volt mellette amíg kézi erővel szét nem bontották, és elhordták vagy eladták építőanyagának a hasznos részét, a maradvékot felgyújtották. Hosszú idő telt el azóta, a területet felverte a gaz, az akkori kisgyerekekből felnőttek lettek. Azután önkéntesek jöttek, megtisztították a gáz- és a romokat, előbújtak a kövek. Kikerült egy farönkökből összeállított kereszt, eddig még senki sem bántotta. De már lehetett látni előtte térdelő gyerekeket.

A Máltai Szeretetszolgálat Jelenlét programja 2017 óta működik a tatabányai telepen. Több mint ezer ember él ezekben a házakban. Most olyan ez a néhány utca, mint egy szakadt kabát, amire ékköveket ragasztott új tulajdonosa. Magaságú kertek, új játszótér, egy-két családban 170 centiméter széles televízió, ezek a változás látványos jelei.

A Szeretetszolgálat előbb a közeli Mésztelepen jelent meg, ahol az áramlopások felszámolására valósított meg egy akkor példátlan programot a szolgáltatóval és az önkormányzattal közös együttműködésben. Később a városnak lehetősége volt uniós forrásokra pályázni, azt követően nyitott közösségi házat a Hatos telepen a máltai szervezet. Az itt zajló eseményekkel a Jelenlét program céljait szeretnék erősíteni, megismerni a telepen élőket, bizalmat építeni, bevonni őket, közösséget szervezni. Kívülről mindebből annyi látszott, hogy a közösségi házba bejövőknél lehetőségek nyíltak mosni, fürdeni, ügyeket intézni, telefont használni. Petróczi Ferenc programvezető szerint fontos, hogy a város polgármester asszonya visszatérő vendég a telepen, és a máltai program helyszínein. Látogatása során többször is elmondta: nagyon szeretné,

ha ezek az emberek is kapnának valamit a tatabányai jólétből.

– A közösségi ház udvara tele volt szeméttel, nem volt kerítés se elől, se hátul, felverte a gaz – mondja Petróczi Ferenc.

– Tavaly nyáron egy olyan kulturált közösségi tér épült ide, ami tényleg vonzza az embereket. Benn a városban van a Vértesszobor, ezért a miénket elneveztük a Hatos agórájának. Ez nem csak játék a szavakkal, mert a név arra is utal, hogy az itt élő emberek is szeretnék felzárkózni és a társadalomhoz tartozni.

A házak udvarai többnyire rendezetlenek, szemetesek. Hol egy kádat, hol egy nem működő televízió maradványait kell kerülni. Sokáig úgy tűnt, ez senkit sem zavar. A program dolgozóit viszont annál inkább, ezért a szemetes környezet felszámolására akciót indítottak, de nem álltak meg a szemétszedésnél, a résztvevők kertészeti ismereteket tanulhatnak. Jelenleg tizenöten járnak rendszeresen a foglalkozásokra, profi kertésztől leshetik el például a paprika és paradicsom nevelésének alapjait. Az agora melletti hatalmas paradicsomfák remélhetőleg mindenkinek felkeltik az érdeklődését. Aki rendszeresen látogatja a foglalkozásokat, a képzés végén oklevelet kap, és ha rendbe teszi a saját udvarát, kap egy magaságást és mellé egy facsemetét is.

Korábban senki nem gondolta, hogy a kertben meg is lehetne termelni valamit, de a jó példa ragadósnak tűnik. A prog-

ram munkatársai pedig arra számítanak, ha a porta bejárata már rendezett képet mutat, akkor lehet tovább haladni, megjelenhet az igény, hogy a ház belsejét is kicsinosítsák.

A telepen dolgozó szociális munkások nemcsak mindenkit név szerint ismernek, hanem szinte mindent tudnak is az itteniekről. Tudják, hogyan élnek, meglátják az apró változásokat is. Feltűnik nekik, ha penészes a ház, szétmállott a linóleum, ha a tüdőembóliás idős ember nem képes már belépni a magas falú kádba.

A házbeliek felújítására is létrehozta egy programot: aki vállalja, hogy saját erejéből kifesti a házát, felszedi a linóleumot és eltünteti a penészfoltokat, annak anyagot adnak hozzá, és egy szakembert is, aki segít abban, hogyan kell glettelni, festeni, mázolni. Lakásonként százezer forintból eddig tizenhét otthont sikerült élhetőbbé és egészségesebbé tenni, az ott lakók tevékeny közreműködésével. Ez utóbbi azt jelenti, hogy a lakók szerződésben vállalták, hogy a megbeszélte napon reggel nyolcra kiüritik a helyiséget, és a segítők ott várják a munkáért felelős családtagokat. Alapvetően, hogy a házigazda diktál, mint máshol a megrendelő, a telepen senkit nem beszélnek rá semmire. Ha valahol hull már a vakolat, de a lakó egy másik szobát szeretne felújítani, akkor ahhoz kap támogatást.

Teszünk egy sétát a környéken, a szociális munkást mindenhol szívesen látják, bár sokan nemrég bújtak ki az ágyból, gyereket etetnek, ebédet főznek, közben kicsit szabadkoznak, hogy elől maradt a mosatlan. Egy-egy kifestett konyhába érve kísérlők megmutatja a telefonján, milyen állapotok voltak korábban. Valóban hatalmas a változás, de az igazi eredmény, hogy a lakók szinte mindenhol újabb fejlesztési tervekről beszélnek.

A legnagyobb változás talán az egyik Mésztelepről ide költözött idős pár fürdőszobájában (és életében) következett be. A mészteglából épült aprócska helyiségben nem volt fűtés, mindent penész borította, a lakó tüdőbeteg lett, és a baj egyre súlyosbodott. Az ázott falat hungarocellel szigetelték, a fürdőkádat zuhanykabinra cserélték. Korábban nem volt melegvíz sem, most legalább egy átfolyós vízmelegítőt sikerült beszerezni, a vizet vékony sugárban adja, de az legalább forró. Az idős pár egész életében arra spórolt, hogy nyugdíjas éveikre megvegyék ezt a házat. Megvették, de a penészre csaknem ráment az egészségük. Most valóban boldogok benne.

A Hatos telepen élő emberek között egyre kevesebb a munkanélküli, de sokukat csak egy-egy napra jelentik be, fizetést pénteken kapnak, amiből hétfőre nem sok marad. Az utóbbi években egyre több

asszony is munkába állt, a legtöbben takarítanak vagy a gyárakban látnak el operátori feladatokat. Vannak, akik a Bridgestone-ban dolgoznak, vannak, akik Oroszlányba ingáznak, másoknak építőipari vállalkozások adnak munkát. A telep közelében egyébként több üzem is működik, ezek nagy része azonban nem vesz fel senkit, akinek a lakcíme a szegregátumban van. Valószínűleg még többen dolgoznának, ha jobb lenne a közlekedés, de telepre nem megy be a busz.

– Itt kevés gyerekből lesz jó tanuló vagy jó sportoló, ezért kitaláltuk, hogy ezer órányi egyéni és kiscsoportos fejlesztést nyújtunk a kicsiknek – meséli a programvezető. – Húsz iskolába menő gyerekből tizenkilenc iskolaéretlen. Ebből aztán hamar kialakul egy beilleszkedési zavar, rögtön még nagyobb lesz a lemaradás. Az óvoda jól működik, a pedagógusok próbálnak felzárkóztatni, ott a család húzza vissza kicsit a gyerekeket, mert nem foglalkoznak velük eleget. A mi fejlesztési szakembereink célzottan, egyénre szabottan a képességeik hiányára fókuszálva fejlesztenek.

A frissen átadott játszótér és sportpálya az óvoda szomszédságában van, jó érv volt a város felé, hogy dél előtt az óvoda használja, délután pedig a telepiek. A délutáni és hétvégi felügyeletet a Máltai Szeretetszolgálat vállalta.

Az épület kívülről és belülről (Fotók: Majoros Árpád)

Egyház és tudomány

A kereszténységet, és főleg a Katolikus Egyházat, a legtöbb kritika és támadás – különösen az úgynevezett „felvilágosodás” korától – a tudományokkal való kapcsolata miatt érte, azzal vádolták, hogy a középkorban a tudományok eredményeit szándékosan elhallgatta a nép előtt, a tudományos felfedezéseket cenzúrázta, a tudósokat üldözte, az „idejétmúlt” bibliai szemléletet erőltette rá az emberekre, s ma is akadályt állít a tudományok fejlődése elé.

A következő számokban a „hit védelme” rovat a Katolikus Egyház ellen leggyakrabban felvetett kritikákat és támadásokat fogja összefoglalni, és ezekre rövid választ adni. Az érdeklődő olvasó részletesebb kifejtésüket Legeza László „Rágalom és valóság” c. könyvében (Ecclesia, 2018) találhatja.

A Föld helye a világűrben

A kíváncsi ember keres, a hívő ezt a Bibliával összhangban teszi, ezért nem véletlen, hogy az ókor és a középkor tudósa bibliai alapon próbálta meg felvázolni a világmindenség szerkezetét. Ebben határozott szerepet kapott az a korabeli szemlélet, hogy a világ „közepe” a Föld és benne az ember, hiszen a természetben minden erre utalt, és a Biblia is azt tanítja, hogy Isten a világot az emberért teremtette. A természettudományok fejlődésével, a világűr beláthatatlan méretének és a benne elhelyezkedő égitestek, galaxisok szinte végtelen számának ismeretében ma már nehéz elhinni, hogy valóban értünk, emberekért van mindez, tisztán logikai és valószínűség-számítási alapon ez nem is lehetséges. És sem a Bibliában, sem az Egyház tanításában sehol sem szerepel olyan kitétel, hogy Isten csak a ma és általunk ismert világot teremtette. Ugyanakkor a kinyilatkoztatások arról hallgatnak, hogy Isten párhuzamos világot, világokat teremtett volna.

Említésre méltó az is, hogy a Katolikus Egyház és a többi történelmi egyház sohasem vitatták, hogy a Föld nem lapos, hanem gömbalakú. Ezt az igazságot már az ógörögök felismerték, és Nyugaton kezdettől fogva lehetségesnek tartották. Csak a 17. századtól kezdve jelent meg ez a tév-

hit, bizonyos szélsőséges protestáns körök vádirataiban a Katolikus Egyház ellen.

Az egyetlen csillagászati felismerés, amely egy időre viszáltyt teremtett a tudomány és a történelmi egyházak közt, a heliocentrizmus, vagyis, hogy nem a Nap forog a Föld körül, hanem a Föld a Nap körül. Lássuk ennek részleteit.

Nikolausz Kopernikusz (1473–1543) lengyel csillagász az ógörög Szamoszi Arisztarkhosz csillagász elképzelése alapján dolgozta ki a heliocentrikus világmodellt – szemben Ptolemaiosz geocentrikus, addig nem vitatott modelljével. Modelljének helyességéről azonban nem volt meggyőződve, hipotézisét nem tudta bebizonyítani a kor tudományos módszereivel. A Katolikus Egyházzal nem keveredett élete során semmilyen ellentétbe, viszont Luther és Kálvin elítélték, szöszerűbb bibliai értelmezésük alapján.

Giordano Bruno (1548–1600) domonkos szerzetes, felszentelt pap volt. Már novíciusként kétségbe vonta az Egyház szentháromságtannal kapcsolatos állásfoglalását, tiltott könyveket olvasott és nyíltan vallott ariánus nézeteket. Végül menekülni kényszerült Itáliából. Levetette szerzetesi habitusát, s elkezdődött nyugtalan, kalandokkal teli vándorélete, amely során Genfben, Franciaországban, Londonban, Marburgban, Wittenbergben, Prágában írt és tanított, de végül mindeközben kiutasították vagy távozásra bírták, furcsa teológiai, filozófiai és kozmológiai gondolatai miatt. Közben egy időre áttért a kálvinizmusra, később az evangélikus hitre. Visszatért Itáliába, ahol végül Velencében letartóztatták eretnekség miatt. Átadták a római pápai hatóságoknak, akik hosszú per után veszedelmes eret-

nekké nyilvánították, s 1600. február 17-én máglyára küldték.

Giordano Brunót gyakran emlegetik Galileivel együtt, mint a tudomány mártírját; a történészek ezzel szemben egyhangúlag elismerik, hogy tudományos nézetei – pl. a heliocentrizmus, és más élő világok lehetősége más bolygókon – nem játszottak szerepet ennek a zseniális, de furcsa, összeférhetetlen, zabolázatlan fantáziájú ember ítéletében.

Galileo Galilei (1564–1642) a tudománytörténet egyik legnagyobb tudósa. 1589 és 1610 közt matematikát, mechanikát és csillagászatot tanított a padovai és pisai egyetemeken. Hőmérőt, iránytűket, vízemelő gépet konstruált. 1610-ben elsőként vette észre a Jupiter bolygó négy legnagyobb holdját: ez erős érv lett a Föld-központú világgéppel szemben. Európában elsőként figyelte meg a napfoltokat, a hegyeket és krátereket a Holdon, és megállapította, hogy a folytonosnak tűnő Tejút csillagok millióiából áll. A csillagászat mellett Galilei kiemelkedő munkát végzett a fizika, a matematika és a filozófia terén is.

1613-ban írásaiban kifejtette heliocentrikus nézeteit, melyeket sokan elfogadtak, de néhány fiatal dominikánus eretnekséggel vádolta és az Egyházi Törvényszékhez (inquisitio) fordultak. Ez megállapította, hogy az írásművekben nem található tévta, és nem ítélte el.

Galilei el akarta érni, hogy mondják ki: a heliocentrikus rendszer nem ellentétes a Biblia „helyes” értelmezésével. A Vatikánhoz fordult, ahol viszont megerősítették, hogy a heliocentrikus világnézetet csak elméleti lehetőségként, matematikai modellként szabad tanítani.

Galileo Galilei a római inkvizíció előtt – Cristiano Banti festménye

Galilei ekkor nagyon népszerű volt, VIII. Orbán pápa is híve és csodálója. Meghívta a tudóst Rómába, s megbeszélte vele Kopernikusz elméletét. A bizonyítékok hiányára való tekintettel megkérte Galileit, hogy addig ne terjessze a nézeteit, amíg azokat nem tudja kellően bizonyítani. Galilei ezt meg is ígérte, de párbeszédes értekezést írt a pápával folytatott vitájáról, amely az inkvizíció engedélyével 1632-ben megjelent Firenzében. A tanulmány a pápával szemben inkorrekt volt, az olvasó számára együgyűnek tűntetve fel az egyházfőt.

Galilei rosszmájú, csipősen gúnyos természete miatt sorra elvesztette támo-

gatóit, barátait – így VIII. Orbán pápát is –, végül 1632-ben a római inkvizíció elé idézték. A pápa kérte az inkvizitorokat, hogy kezeljék jóindulattal. Galilei háromszobás lakást kapott a vatikáni luxuslakosztályban, nem fenyegették kínzásokkal, nem közösisítették ki az Egyházból és nem zárták ki a Medici Akadémiából sem. De kénytelen volt visszavonni a Föld mozgására vonatkozó tanait. Az inkvizíció betiltotta Galilei könyvét, őt pedig megeskették, hogy többé nem terjeszti a heliocentrikus rendszert, és életfogytiglani házi őrizetre ítélték.

Egyébként tény, hogy Galileinek még valóban nem voltak döntő bizonyítékai

arra, hogy nem a Föld áll a világegyetem középpontjában. Az alátámasztó elméletet Isaac Newton tökéletesítette száz évvel később, a kísérleti bizonyítékok ezután jöttek létre. A Katolikus Egyház a 18. század közepétől kezdve nem ellenkezett többé a heliocentrikus tanokkal, ezt 1820-ban hivatalosan ki is jelentette. A történelmi protestáns egyházak is hamar abbahagyták az ellenkezést.

Galilei élete végéig otthonában, a Firenze melletti professzori kúriájában élt és dolgozott. Anyagi gondja nem volt, mert a Mediciektől is, VIII. Orbán pápától is járadékot kapott. 1636-ban megjelent fő műve, amely az újkori fizika alapművévé vált. Az Egyházzal megbékélve hunyt el 1642-ben.

A világ teremtése

Tévhit, hogy a történelmi egyházak, főleg a Katolikus Egyház, elleneznek a világ teremtésével és az evolúcióval kapcsolatos tudományos elméleteket. Már az egyházatyák – élükön Szent Ágostonnal és Alexandriai Órigenésszel – világosan kifejtették, hogy a Biblia egyes részei, beleértve a teremtés történetét, metaforikusan értelmezendők.

(folytatás a 22. oldalon)

Michelangelo Buonarroti Ádám teremtése című freskója a Sixtus-kápolnában

kitekintő

Az ősrobbanás (angolul „The Big Bang”) elméletét először Georges Le-maitre (1894–1966) belga katolikus pap, a Louvain-i Római Katolikus Egyetem fizika és csillagászat tanára dolgozta ki 1931-ben, de bizonyítani nem tudta. Az ősrobbanás tudományos bizonyítékát a kozmikus mikrohullámú háttérsugárzás, valamint a világegyetem tágulásának felfedezései adták, elsősorban a Hubble-űr-telezkóp által közvetített képek elemzése révén. A történelmi egyházak kezdetől fogva pozitívan álltak hozzá a Big Bang elméletéhez.

Charles Darwin „A fajok eredete” című műve megjelenése után (1859), közel egy évszázadig a Katolikus Egyház nem nyilatkozott hivatalosan az evolúció elméletéről. A 1950-es Humani generis című enciklikájában XII. Piusz pápa megerősítette, hogy nincs konfliktus a keresztény hit és az evolúciós elmélet közt, feltéve, hogy mint keresztények hisszük, hogy Isten teremtett mindent – tehát a Darwin által feltételezett véletlen mutációk nem a véletlen, hanem Isten teremtő ereje következményei –, és hogy az egyéni lélek Isten közvetlen teremtménye és nem tisztán anyagi erők terméke.

Korunk világképe

A II. évezred utolsó századaiban a természettudományok hihetetlen mértékű fejlődést mutattak, e miatt sokak számára joggal úgy tűnt, hogy az ember minden kérdésre választ tud adni, mindent meg tud tenni, a tudományok minden problémát meg tudnak oldani. A tudomány így termékeny táptalajt biztosított a materializmus számára, melyet a különböző ateista ideológiák gyorsan ki is sajátítottak. Pedig a „szcientizmus” – az a manapság szélesen elterjedt felfogás, amely szerint minden tudás alapja a (természet)tudomány, és lényegében csak a tudományos vizsgálatok tárgyai tekinthetők valóság-nak – alapvető belső ellentmondásra épül: hogyan lehet megfigyelni vagy kísérletileg igazolni azt az állítást, miszerint nincs valóság azon kívül, amit meg lehet figyelni vagy kísérletileg igazolni?

Mára bebizonyosodott, hogy tudományos módszerekkel nem lehet bizonyítani Isten létét, de az ellenkezőjét sem. Istenünk ezzel biztosítja az embernek a lehető legnagyobb szabadságot, minden ember szabadon döntheti el hitét!

A „Rágalmak és valóság” c. könyv alapján írta: Piazza-Georgi Barbara

A Máltai Rend segítőse a bejrúti robbanás után

A bejrúti kikötő egy raktárában augusztus 4-én felrobbant 2 750 tonna ammónium-szulfát. A robbanás megfelelt egy 1 kilotonnás atomrobbanásnak. Több mint kétszáz nyilvántartott halálesetet okozott, ennek többszöröse a nem nyilvántartott halálesetek száma és sokan eltűntek; hétezeren megsérültek, sokan súlyos rokkanttá váltak, 300 ezer ember elvesztette otthonát, és a városnak közel egyharmada szenvedett károkat, nem is beszélve a munkahelyekről és megélhetési lehetőségekről. A legsúlyosabb károk az egyik szegényebb keresztény negyedben keletkeztek, amely a kikötő közelében fekszik. Működésképtelen lett öt fontos városi kórház és 12 klinika, ezenkívül a központi gyógyszerraktár is.

A Máltai Lovagrend a legelsők közt mozgósította helyi és nemzetközi erőforrásait. Közvetlenül a robbanás után a Libanoni Máltai Lovagok Szövetségének távolabb fekvő ambuláns klinikája segített a túlterhelt helyi kórházaknak azzal, hogy azonnali orvosi segítségre szoruló, könnyebb sérülteket vett át. Azonnal visszahívták a fővárosba az ország távolabbi pontjain működő hat mobilklinikát is, így a máltai szervezet az első öt nap alatt közel 10 000 sérültet és beteget látott el.

A Szövetség fiatal önkéntesei is látványosan segítettek, mindjárt másnapról kezdve. Egy csoport a romok eltakarításában vett részt, egy másik csoport a népkonyha működtetésében és az ételosztásban működött közre, amely naponta 1 000 embert látott el. A harmadik csoport a Rend Chabrouh-i központjában fogadott rászoruló családokat és fogyatékos személyeket.

A Malteser International küldöttsége egy napon belül a helyszínre érkezett. Rövid helyzettüfelmérés után, az egészségügyi minisztériummal és az Egészségügyi Világszervezet koordinálásával, négy feladatkört határoztak meg a Máltai Rend számára: öt egészségügyi központ rehabilitálása és felszerelése, higiéniai csomagok osztása (különös tekintettel a koronavírus ellen folyó küzdelemre), poszttraumás stressz kezelése az áldozatoknál és a segítőknél egyaránt, továbbá a sérültek által elszenvedett traumák – például végtagamputációk – utókezelése.

A Libanoni Szövetség Chabrouh-ban – kellemes zöldövezetben, a Bejrút mögötti dombok közt – fenntart egy nyaralóközpontot, ahol évente többszáz súlyosan fogyatékos fiataalt nyaraltat. A COVID

helyzet miatt a központ csak ötven embert fogadhat be, de a robbanás után azonnal megnyitotta kapuit rászoruló családok és fogyatékos emberek számára. A vendégek teljes ellátást kapnak, amíg vissza nem térhetnek otthonaikba; a gyerekek és idősek számára foglalkozásokat szerveznek és a lelki traumán átesett emberek megfelelő pszichológiai ellátásban részesülnek.

A Máltai Lovagrend szervezetei világszerte mozgósították magukat, hogy libanoni testvéreiken segítsenek. Komoly adományok érkeztek több Nagyperjelségtől, nemzeti szövetségtől és segélyszolgálattól. Az adománygyűjtés is folyik világszerte. A munka várhatóan hónapokig, évekig fog tartani.

Összeállította: Piazza-Georgi Barbara

Marwan Sehnaoui, a Libanoni Máltai Lovagok Szövetségének elnöke megrendítő üzenettel fordult a világ felé egy héttel a katasztrófa után, idézve Szent II. János Pál pápát, aki 1989-es apostoli levelében ezeket a szavakat írta: „Libanon több mint egy ország. Libanon egy üzenet: a szabadság és a többelvűség, úgy Nyugat, mint Kelet felé.” A libanoni szövetség elnökének felhívása:

„Itt állunk, egy megszakadt szívű városban és egy újra és újra megsérült országtól.

Egy országban, amely szüntelenül szenved a folyamatos háborúktól és válságoktól.

Ma hazám nemcsak a robbanástól vérezik, hanem 30 év korrupciótól, kliens-rendszerrel és rossz gazdálkodástól, amelyek súlyos gazdasági, pénzügyi, szociális és egészségügyi válsághoz vezettek, és végül a Covid-19 járványtól.

Polgártársaim betegek, éhesek és kétségbe vannak esve, saját országukban egy működésképtelen rendszer túsza.

A mi küldetésünk az, hogy továbbra is reményt adjunk azáltal, hogy mindig mosolyogva és gyengéd kézzel szolgálunk minden olyan embernek, akinek szüksége van a segítségünkre.

A mi küldetésünk az, hogy erőt adjunk nekik harcolni és maradni ezen a szent földön, mivel továbbra is hiszünk Libanonban, Szent II. János Pál üzenetében: még jobban, mint ezelőtt, miután tanúi voltunk népünk egységének, és fiatalságunk csodálatos akaratának és odaadásának.”

A katasztrófa egy már amúgy is rendkívüli politikai, társadalmi és gazdasági válsághelyzetben következett be, ami hónapok, sőt évek óta súlyosbodik Libanonban. Szinte lehetetlennek tűnik működőképes kormányt alakítani a különböző szekták ellenében; a korrupció kezelhetetlenné vált; a libanoni font néhány év alatt 600%-kal devalválódott, míg az infláció elérte a 100%-ot, a lakosság 35%-a munkanélküli és már a robbanás előtt is 55% élt a szegénységi küszöb alatt. Ezenkívül a 4 milliós országban jelenleg majdnem 2 millió idegen menekült tartózkodik, főleg szírek és palesztinok.

Reischl Gellért

Szlama Dorottya

Mentős és kutya

A Máltai Mentőszolgálat három önkéntese is szerepel a Vigyél Haza Alapítvány 2021-es naptárában. Az alapítvány minden évben képes naptárral bátorítja az állatbarátokat az árva kutyák örökbe fogadására, a képeken pedig a maguk területén kiemelkedő teljesítményt nyújtó, hiteles embereket mutatnak be, egy-egy kedves, keverék kutya társaságában. A korábbi naptárakban ismert előadók, énekesek, színészek, sőt, színházi társulatok is szerepeltek az örökbe fogadható kutyákkal. A 2021-es kiadványban orvosok, nővérek, mentősök, betegápolók, biológusok láthatók, akik a koronavírus járvány idején is önfeláldozóan dolgoznak. A novembertől kapható naptárban így találkozhatunk Reischl Gellért, Szlama Dorottya és Horváth Réka önkéntesekkel, a Máltai Mentőszolgálat tagjaival.

(Fotók: Vizslafotózás)

Horváth Réka

